

GUIA DE L'ESTUDIANT **2010-2011**

FACULTAT D'EDUCACIÓ

GRAU EN EDUCACIÓ SOCIAL

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT D'EDUCACIÓ	2
Estructura	2
Departaments	2
Òrgans de govern	3
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS	6
Metodologia	6
Procés d'avaluació	7
PLA D'ESTUDIS	9
Ordenació temporal de l'ensenyament	9
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS	12
Fonaments de l'Educació	12
Psicologia del Desenvolupament	15
Ser Educadora i Educador Social	18
Societat i Cultura	21
Tècniques d'Expressió i Comunicació	24
Evolució de l'Educació Contemporània	27
Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics	31
Polítiques i Serveis Socials	34
Psicologia Social	35
Recursos Expressius Corporals	38
ASSIGNATURES DE SEGON CURS	41
Didàctica	41
Educació al Llarg de la Vida	44
Organització d'Institucions Socioeducatives	45
Societat i Entorn	49
Treball Interdisciplinari	51
Acció Socioeducativa amb Persones Adultes	53
Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància y de la Juventud	56
Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral	59
Llengua i Societat	63
Pràctiques I	66

PRESENTACIÓ

En nom de les persones que formem l'equip de deganat, del professorat i del personal d'administració i serveis d'aquesta Facultat, em plau donar-te una cordial benvinguda, tot esperant que el contingut d'aquesta Guia de l'Estudiant t'orienti i t'acompanyi al llarg del curs.

En aquesta guia hi trobaràs tant informacions bàsiques sobre els teus estudis, com la manera d'accedir a altres informacions que no hi figuren de forma completa. Hi podràs consultar el calendari acadèmic, el pla d'estudis del grau que curses, la metodologia emprada, el sistema d'avaluació i l'accés als programes de les assignatures de la teva titulació.

La normativa acadèmica que regeix l'organització dels estudis la trobaràs a la Guia de Serveis i Normatives Acadèmiques, que es lliura en el moment de formalitzar la matrícula. També és important que tinguis en compte que, en el Campus Virtual al qual pots accedir a través del portal web de la Universitat de Vic, pots accedir a altres informacions acadèmiques: els horaris de curs, les qualificacions de les assignatures i com fer diversos tràmits acadèmics.

Finalment, només et volem fer saber que el personal d'administració, el professorat, l'equip de deganat de la Facultat i, d'una manera més particular, la persona responsable de coordinar els estudis del teu grau, estem a la teva disposició per orientar-te i acompanyar-te durant tot el curs i tots els anys que estudiaràs aquí.

Francesc Codina i Valls

Degà de la Facultat

FACULTAT D'EDUCACIÓ

Estructura

La Facultat d'Educació i la Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació de la Universitat de Vic ofereixen els ensenyaments següents:

- Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
- Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
- Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
- Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
- Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
- Diplomatura d'Educació Social
- Diplomatura de Biblioteconomia i Documentació
- Llicenciatura de Psicopedagogia
- Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Llicenciatura de Traducció i Interpretació
- Segon cicle de la Llicenciatura de Traducció i Interpretació
- Grau en Mestre d'Educació Infantil
- Grau en Mestre d'Educació Primària
- Grau en Educació Social
- Grau en Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Grau en Traducció i Interpretació
- Grau en Psicologia

Departaments

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha set departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials

- directora: Sònia Esteve i Frigola

Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport

- director: Eduard Ramírez i Banzo

Departament de Filologia i didàctica de la llengua i la literatura

- director: M. Carme Bernal i Creus

Departament de Pedagogia

- director: Antoni Tort i Bardolet

Departament de Psicologia

- director: Àngel Serra i Jubany

Departament de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades

- director: Marcos Cánovas Méndez

Departament d'Informació i Documentació

- directora: Amèlia Forester i Serra

Òrgans de govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

- Francesc Codina i Valls, degà
- Josep Casanovas i Prat, vicedegà
- Lucrecia Keim Cubas, cap d'estudis
- Mercè Carrera i Peruga, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Infantil
- Teresa Puntí i Jubany, coordinadora dels estudis de Mestre d'Educació Primària
- Rosa Guitart i Aced, coordinadora dels estudis d'Educació Social
- Eduard Comerma i Torras, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport
- Maria Perramon i Civit, coordinadora dels estudis de Traducció i Interpretació
- Mila Naranjo i Llanos, coordinadora dels estudis de Psicologia
- José Ramón Lago i Martínez, coordinador de màsters i dels estudis de Psicopedagogia
- Amèlia Foraster i Serra, coordinadora dels estudis de Biblioteconomia i Documentació

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- El degà de la Facultat, que el presideix
- La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
- Els directors de Departament

CALENDARI ACADÈMIC

PRIMER SEMESTRE

Docència

1r curs (totes les titulacions): 16 de setembre de 2010 (acollida) al 23 de desembre de 2010
2n curs (totes les titulacions) i 3r de CAFE: del 13 de setembre de 2010 al 23 de desembre de 2010

Setmanes de recuperació (2 setmanes)

10 al 21 de gener de 2011

Setmana intersemestral

24 al 28 de gener de 2011

SEGON SEMESTRE

Docència

1r curs (totes les titulacions): del 31 de gener al 20 de maig de 2011
2n curs Mestres (13 setmanes): del 31 de gener al 6 de maig de 2011
2n curs i 3er de CAFE: del 31 de gener al 20 de maig
2n curs Educació Social: (13 setmanes) del 31 de gener al 20 de maig de 2011

Setmanes de recuperació

1r curs (3 setmanes): del 23 de maig al 10 de juny de 2011
2n curs Mestres (2 setmanes): del 6 de juny al 17 de juny de 2011
2n curs i 3r de CAFE (3 setmanes): 23 de maig al 10 de juny
2n curs Educació Social: (3 setmanes): del 23 de maig al 10 de juny

Calendari acadèmic 2010-2011

Docència:

- Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 6 de setembre i el 2 de juliol
- Les 30 setmanes de docència es distribuïran entre el 6 de setembre i el 4 de juny
- Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes

Vacances de Nadal:

- Del 24 de desembre de 2010 al 7 de gener de 2011, inclosos

Vacances de Setmana Santa:

- Del 18 al 25 d'abril de 2011, inclosos

Dies festius:

- Dissabte 9 d'octubre de 2010- No lectiu
- Dilluns 11 d'octubre de 2010 - Pont
- Dimarts 12 d'octubre de 2010- El Pilar
- Dissabte 30 d'octubre de 2010- No lectiu
- Dilluns 1 de novembre de 2010 - Tots Sants
- Dissabte 4 de desembre de 2010- No lectiu
- Dilluns 6 de desembre de 2010 - La Constitució
- Dimarts 7 de desembre de 2010 - Pont
- Dimecres 8 de desembre de 2010 - La Puríssima
- Dilluns 13 de juny de 2011 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)
- Divendres 24 de juny de 2011 - Sant Joan
- Dilluns 4 de juliol de 2011- Pont
- Dimarts 5 de juliol de 2011 - Festa Major (festa local)

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals i autonòmiques

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc., que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o de treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un educador o educadora social, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar una traductora o un intèrpret.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que en els ensenyaments en modalitat presencial parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.

- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

Consulteu els plans de treball de les assignatures de les titulacions que s'imparteixen també en modalitat online per veure com s'organitza el treball acadèmic en aquesta modalitat.

El Pla de treball

Aquesta nova forma de treballar demana planificació per tal que l'estudiant pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball reflecteix la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que guia per planificar temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que dona indicacions sobre els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concreten i planifiquen els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball es centra bàsicament en el treball de l'estudiant i l'orienta perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot estar organitzat seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Segons la normativa de la Universitat de Vic, "els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula. Per obtenir els crèdits d'una matèria o assignatura s'hauran d'haver superat les proves d'avaluació establertes en la programació corresponent".

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació amb el mateix nivell d'importància:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat durant el curs. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc.
- L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del quadrimestre.
- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treball individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

Les darreres setmanes del semestre estaran dedicades a la realització de proves i activitats de recuperació per als estudiants que no hagin superat l'avaluació continuada. Els estudiants que no superin la fase de recuperació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	60
Obligatòria	99
Optativa	30
Treball de Fi de Grau	9
Pràctiques Externes	42
Total	240

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS

Primer semestre	Crèdits	Tipus
Fonaments de l'Educació	6.00	Formació Bàsica
Psicologia del Desenvolupament	6.00	Formació Bàsica
Ser Educadora i Educador Social	6.00	Obligatòria
Societat i Cultura	6.00	Formació Bàsica
Tècniques d'Expressió i Comunicació	6.00	Formació Bàsica

Segon semestre	Crèdits	Tipus
Evolució de l'Educació Contemporània	6.00	Formació Bàsica
Llengua anglesa per a Usos Acadèmics	6.00	Formació Bàsica
Polítiques i Serveis Socials	6.00	Obligatòria
Psicologia Social	6.00	Formació Bàsica
Recursos Expressius Corporals	6.00	Formació Bàsica

SEGON CURS

Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Didàctica	6.00	Obligatòria
Educació al Llarg de la Vida	6.00	Obligatòria
Organització d'Institucions Socioeducatives	6.00	Obligatòria
Societat i Entorn	6.00	Formació Bàsica
Treball Interdisciplinari	6.00	Obligatòria

Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Acció Socioeducativa amb Persones Adultes	6.00	Obligatòria
Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància y de la Juventud	6.00	Obligatòria
Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral	6.00	Obligatòria
Llengua i Societat	6.00	Formació Bàsica
Pràctiques I	6.00	Pràctiques Externes

TERCER CURS

Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Acció Socioeducativa per a l'Atenció a la Diversitat	6.00	Obligatòria
Acció Socioeducativa per a la Comunitat	6.00	Obligatòria
Educació Social a Europa ("Social Education in Europe")	6.00	Obligatòria
Projectes Socials i TIC	6.00	Obligatòria
Seminari de Pràctiques II	6.00	Pràctiques Externes

Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Pràctiques II	12.00	Pràctiques Externes

QUART CURS

Primer semestre

	Crèdits	Tipus
Mètodes d'Investigació Social	6.00	Obligatòria
Pedagogia Social	6.00	Obligatòria
Projectes Socioeducatius	6.00	Obligatòria
Seminari de Pràctiques III	6.00	Pràctiques Externes

Segon semestre

	Crèdits	Tipus
Pràctiques III	12.00	Pràctiques Externes
Taller Monogràfic	3.00	Obligatòria
Treball de Fi de Grau	9.00	Treball de Fi de Grau

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Fonaments de l'Educació

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura és una part de la formació bàsica del Grau d'Educació Social. Es tracta d'una assignatura de fonamentació teòrica dels estudis. La part pràctica consisteix en l'activitat de reflexió crítica de l'estudiant sobre el propi itinerari educatiu i procés d'aprenentatge i sobre les qüestions més rellevants del debat socioeducatiu actual. Es tracta, per tant, d'aproximar-se a la complexitat de les relacions educatives en la societat actual de cara a l'assoliment de coneixements per orientar la pròpia tasca educativa.

- Analitzar els diversos conceptes d'educació i identificar els elements del procés educatiu.
- Comprendre la complexitat dels fets educatius i, sobretot, de les relacions educatives i diferenciar els diversos àmbits de l'educació.
- Conèixer l'estructura, el funcionament i les problemàtiques del sistema educatiu actual i analitzar les relacions entre els diversos actors educatius i entre les institucions educatives i la societat.
- Dominar estratègies de comprensió de documents de temàtica educativa (escrits o audiovisuals), captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Identificar les necessitats de la societat actual i les respostes educatives que cal plantejar-nos.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Desenvolupar actituds i valors en la pràctica educativa relacionats amb els drets humans.

- Analitzar i conèixer les dimensions ètica i política de l'educació.

CONTINGUTS:

Entorn el concepte d'educació

- Les finalitats de l'educació. L'acció educativa.
- La relació educativa. La comunitat educativa.
- Els fonaments de l'educació. La dimensió individual. La dimensió social. La dimensió ètica. La dimensió política.
- L'educació i els drets de ciutadania.

Els àmbits de l'educació

- L'educació formal. El sistema educatiu. Les funcions socials de l'escola.
- L'educació no formal. Les institucions socioeducatives.
- L'educació informal. Els espais educatius. Les oportunitats educatives.

L'educació com a projecte

- Educació i territori. Els projectes educatius de poble i de ciutat. Els projectes educatius territorials.
- Educació i comunitat. Els plans educatius d'entorn. Les xarxes educatives.

Els reptes de l'educació actual

- La lluita contra les desigualtats. L'educació inclusiva. L'espai de les relacions humanes. L'educació democràtica. La construcció d'una nova humanitat. L'educació intercultural.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Bégaudeau, F. La classe. Barcelona: Empúries, 2009.
- Delors, J. (dir.). Educació: hi ha un tresor amagat a dins. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Esteve, J.M. La tercera revolució educativa. La educación en la sociedad del conocimiento. Barcelona: Paidós, 2003.
- Gimeno Sacristán, J. La educación que aún es posible. Madrid: Morata, 2005.
- González-Agàpito, J. (ed.) Una societat en crisi? Reptes d'un món globalitzat. Barcelona: Eumo/Institut d'Estudis Catalans, 2008.
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (ed.) Repensar la pedagogia, avui. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo, 2001.
- Meirieu, Ph. En la escuela hoy. Barcelona: Octaedro, 2004.
- Meirieu, Ph. Referents per a un món sense referents. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2004.
- Monés, J. (coord.) La educación en el siglo XX. Barcelona: Praxis, 2006.
- Negrín, O.; Vergara, J. Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.).
- Pennac, D. Mal d'escola. Barcelona: Empúries, 2008.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid:

Biblioteca Nueva, 2004.

Complementària:

- Besalú, X. (coord.) Educar en societats pluriculturals. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2007.
- Carreño, M. (ed.) Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Síntesis, 2000.
- Castells, M. La era de la información. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Imbernón, F. (coord.) Cinc ciutadanes per a una nova educació. Barcelona: Graó, 2002.
- Luri, G. L'escola contra el món. Barcelona: La Campana, 2008.
- Meirieu, Ph. Frankenstein educador. Barcelona: Laertes, 1998.
- Morin, E. Els 7 coneixements necessaris per a l'educació del futur. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2000.
- Morin, E. Tenir el cap clar. Barcelona: La Campana, 2001.
- Negrín, O.; Vergara, J. Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005.
- Postman, N. Fi de l'educació. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Romans, M.; Petrus, A.; Trilla, J. De profesión: educador(a) social. Barcelona: Paidós, 2000.
- Trilla, J. Ensayos sobre la escuela. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. La educación fuera de la escuela. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. Otras educaciones. Barcelona: Anthropos, 1993.

Enllaços

- UNESCO: <http://www.unesco.org>
- Pàgina web del professor Philippe Meirieu: <http://www.meirieu.com>
- Col·legi d'Educadors i Educaores Socials de Catalunya: <http://www.ceesc.es>
- Plans Educatius d'Entorn: <http://www.xtec.cat/lic/entorn/congressos.htm>
- Ciutats educadores: <http://w10.bcn.es/APPS/eduportal/pubPortadaAc.do>
- Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya: <http://www.gencat.cat/educacio/>
- Fundació Jaume Bofill: <http://www.fbofill.cat>

Psicologia del Desenvolupament

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura Psicologia del Desenvolupament permet proporcionar als estudiants els coneixements bàsics sobre el desenvolupament de les persones al llarg del cicle vital, és a dir, quins són els processos de canvi evolutiu de les persones al llarg de la vida. També pretén aportar coneixements sobre els contextos de desenvolupament i com aquests aspectes teòrics es relacionen amb la intervenció socioeducativa, pròpia dels professionals de l'educació social. Els seus objectius principals són:

- Conèixer des de diferents perspectives teòriques quins són els trets fonamentals del desenvolupament psicològic de les persones al llarg del cicle vital, des de la infància fins a la senectut.
- Entendre els canvis psicològics globals que es produeixen al llarg de la vida de les persones i la seva diversitat, prenent com a referència els contextos on es porta a terme el desenvolupament psicològic.
- Conèixer algunes de les necessitats de les persones derivades del desenvolupament psicològic com a un element a tenir en compte per planificar o realitzar qualsevol intervenció socioeducativa.
- Utilitzar textos psicològics com a recurs teòric i eina per a complementar la seva formació.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber comunicar-los de forma oral i escrita.
- Adquirir habilitats cooperatives en la realització de treballs en equip.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir capacitat d'organitzar i planificar.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer i contextualitzar els estadis evolutius de la població infantil, jove i adulta.
- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Introducció

- Conceptes implicats en la psicologia del desenvolupament: Models i teories sobre el desenvolupament psicològic.
- **El desenvolupament psicològic durant la infantesa**

Àmbits de desenvolupament durant la infantesa:

- Desenvolupament motriu
  - Desenvolupament cognitiu
  - Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat
1. **El desenvolupament psicològic durant l'adolescència**

Àmbits de desenvolupament durant l'adolescència: La pubertat

- Desenvolupament cognitiu
  - Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat
1. **El desenvolupament psicològic durant la maduresa**

Àmbits de desenvolupament durant l'edat adulta primerenca: Canvis físics

- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

Àmbits de desenvolupament durant l'edat adulta intermèdia: Canvis físics

- Desenvolupament cognitiu
  - Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat
1. **El desenvolupament psicològic durant la vellesa**

Àmbits de desenvolupament durant la vellesa: Envel·liment

- Desenvolupament cognitiu
- Desenvolupament afectiu, social i de la personalitat

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es planteja a partir de l'avaluació de procés i l'avaluació de resultats.

Avaluació de procés:

Per a l'avaluació de procés de l'assignatura es tindrà en compte la realització de les activitats realitzades a la classe i de treball personal (lectures i comentari de textos o d'audiovisuals ...) que s'especificaran en el Pla de Treball. Així mateix, les tutories, tan individuals, com grupals també s'utilitzaran com a eina per anar avaluant tant el desenvolupament individual com el del grup.

Avaluació de resultats:

Per a l'avaluació de resultats es tindran en compte els següents elements:

- a) Treball individual: autobiografia educativa
- b) Treball en petit grup: Reflexió sobre la intervenció educativa de l'educador social en les diferents etapes del cicle vital de les persones.
- c) Prova escrita sobre el temari de l'assignatura.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Treball personal de les activitats del Pla de Treball: 20% - Treball de grup (procés i resultat): 20%
- Treball individual (procés i resultat): 30% - Prova escrita : 30%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cada un dels apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

bàsica

- Palacios, J.; Marchesi, A.; Coll, C. (2002) Desarrollo psicológico y educación. Madrid: Alianza.
- Papalia, D.; Olds, S.; Feldman R. (2005) Psicología del desarrollo: de la infancia a la adolescencia. Mèxic: McGraw-Hill.
- Sadurní, M.; Perinat, A.; Lalueza, J.L. (2003) Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico. Barcelona: EDIUOC.
- Sadurní, M.; Rostan, C. i Serrat, E. (2002). El desarrollo de los niños paso a paso. Barcelona: UOC.
- Santrock, J.W. (2006). Psicología del desarrollo. Madrid: McGraw-Hill.
- Rodrigo, M.J.; Palacios, J. (ed.) (1998) Familia y desarrollo humano. Madrid: Alianza.
- Silvestre, N.; Solé, M.R; Pérez, M; Jodar, M. (1995). Psicología Evolutiva. Adolescencia edad adulta y vejez. Barcelona: CEAC, 1995.
- López, F. (coord.) (1999) Desarrollo afectivo y social. Madrid: Pirámide.
- Delval, J. A. (2002). El desarrollo humano. Madrid: Siglo XXI.

complementària

- Castellví, P. (1999). Psicologia del desenvolupament. Barcelona: Pòrtic.
- Harris, P. L. (1992). Los niños y las emociones. Madrid: Alianza Editorial.
- Hoffman, L.; Paris, S.; Hall, E. (1995): Psicología del desarrollo hoy. Madrid: MacGraw-Hill.
- Craig, G. (2001). Desarrollo psicológico. Mèxic: Prentice-Hall.
- Bach, E.; Darder, P. (2003). Sedueix-te per seduir. Barcelona: Edicions 62.
- Salmurri, F. (2005) Llibertat emocional. Barcelona: La Magrana.
- Rodrigo, M.J.; Palacios, J. (1998). Familia y desarrollo humano. Madrid: Alianza Editorial.
- Delval, J. (1990). Crecer y pensar. Barcelona: Paidós.
- Gardner, H. (1993) La mente no escolarizada. Barcelona: Paidós.
- Martí. E. (1991) Psicología Evolutiva. Teorías y ámbitos de investigación. Barcelona: Anthropos.
- Triadó C. (1993) Psicologia Evolutiva. Vic: Eumo Editorial.
- Pennac, D. (2008) Mal d'escola. Barcelona: Empúries.
- Belsky, J. (2000) Psicología del envejecimiento. Madrid: Thomson.

Ser Educadora i Educador Social

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura es planteja com una porta d'entrada al estudis d'Educació Social. Pretén oferir alguns elements fonamentals de l'educació social com a àrea d'estudi. Es planteja introduir als estudiants a diversos àmbits de l'educació social, per emmarcar-los dins del context en què s'articulen les diferents pràctiques, tenint en compte la relació educativa amb les persones i els referents ètics que fonamenten l'acció socioeducativa. Finalment l'assignatura també pretén que els i les estudiants puguin conèixer i analitzar amb quins recursos personals compten per afrontar la professió.

- Comprendre els diferents elements presents en l'educació social com a àmbit d'estudi i com a àmbit professional.
- Conèixer els diferents àmbits de l'educació social i emmarcar-los en el context que es desenvolupen les diferents pràctiques socioeducatives.
- Conèixer les bases del codi deontològic de la professió.
- Conèixer i promoure habilitats dirigides a l'autoconeixement i a la interrelació personal.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar i fonamentar teòricament i comunicar-la de forma oral i escrita.
- Desenvolupar processos de comprensió i d'anàlisi de les pràctiques educatives de forma documentada.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Saber justificar les decisions pròpies.
- Evidenciar l'adquisició i pràctica d'hàbits d'aprenentatge adequats i la capacitat d'emprendre les tasques.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Identificar i reconèixer el coneixement educatiu viu i experiencial.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional, autocontrol, etc.).
- Conèixer les bases del codi deontològic de la professió.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. L'Educació Social com a àrea d'estudi i professional
  - Què és l'educació social?
  - Orígens de l'àrea d'estudi i de la professió
  - Identitats de l'educació social
  - Coneixement de diferents àmbits i pràctiques dels educadors socials
  - Sentit de la professió: Les intencions educatives que orienten les pràctiques, els marcs de la pràctica professional de l'educadora i l'educador social.
  - L'experiència pràctica de diferents educadores i educadors socials: El treball professional en diferents àmbits de l'educació social, la reflexió sobre la pràctica per a millorar-la.
  - Les persones i el treball del professional de l'educació social: La relació amb els col·lectius i els individus.
  - L'exercici de la professió
  - Recursos personals per a exercir com a educadora i educador social
  - L'ètica i la deontologia professional
  - Fonaments de l'acció socioeducativa

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Casal dels Infants del Raval (2006) "El cor del Raval. Parlen els joves". Barcelona: Edicions 62.
- Delors, Jacques. (dir.) (1996) "Educació: hi ha un tresor amagat a dins". Barcelona: UNESCO.
- Gruwell, Erin (2007) "Diarios de la calle". Madrid: Elipsis.
- Diotima (2004) "El perfume de la maestra". Barcelona: Icaria.
- Romans, Mercè; Petrus, Antoni; Trilla, Jaume (2000) "De profesión educador(a) social." Barcelona: Paidós.
- Riera, Jordi. (1998) "Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social y el pedagogo social". València: Nau Llibres.
- Sedó, Carles (1999) "Treballant com a educadora o educador social". Barcelona: Edicions Pleniluni.
- Soler, Pere, (2005) "L'educació social avui, la intervenció educativa a Catalunya." Girona: Universitat de Girona. Departament de Pedagogia, Estudis d'Educació Social.

Revistes i articles

- Caride, José Antonio (2003) Las identidades de la educación social, "Cuadernos de Pedagogía", núm. 321 pp. 48-51.
- "Quaderns d'Educació Social", any 2007. núm. 10 Ètica i educació social. La passió d'un repte.
- "Quaderns d'Educació Social", any 2005. núm. 5 Educació social i polítiques socials. Una reflexió necessària.

Bibliografia complementària

- Cacho, Xavier. (1998) "L'Educadora i l'educador social a Catalunya" Barcelona: APESC.
- Goñi, Alfredo (2003) "L'educació social un repte per a l'escola". Barcelona: Graó.
- Orte, Carmen; March, Martí (2001) "Pedagogía de la inadaptación social". València: Nau

Llibres.

- Planella, Jordi (2003) "L'Educació social projectes, perspectives i camins". Barcelona: Ed. Pleniluni.
- Petrus, Antonio (1997): Concepto de Educación Social, dins Petrus, A. (coord.) "Pedagogía Social". Barcelona: Ariel, pp. 9-39.

Revistes i articles

- Gómez, Miquel (2000): Sectors i àmbits d'intervenció de l'educació social. Aproximació conceptual, "Temps d'Educació", n. 24, pp. 409-425.
- L'Educació social al segle XXI vers una pedagogia de l'acompanyament, "Revista Catalana de Pedagogía", Vol. 2 (2003).

Enllaços

- Col·legi d'Educaadores i educadors socials de Catalunya <http://www.ceesc.cat/>
- Portal de la Educación Social: <http://www.eduso.net/>
- RES, Revista de educación social <http://www.eduso.net/res/>
- Fundació Jaume Bofill: <http://www.fbofill.cat/>

Societat i Cultura

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

- L'assignatura vol formar l'estudiant en el coneixement de les bases conceptuals i metodològiques de les ciències socials que li permetin reconèixer la seva pròpia ubicació en la vida social. Marcs conceptuals que l'han de capacitar per acostar-se als diversos entorns socials de les persones o col·lectius en situació de conflicte social des d'una perspectiva local i global, a fi de poder planificar intervencions educatives amb una actitud de compromís.
- Donar el marc teòric i els recursos per conèixer l'entorn social des d'una perspectiva crítica, interessada i comunicativa d'intervenció educativa.
- Posar en valor el treball cooperatiu com a estratègia d'empatia i implicació amb els entorns socials i culturals.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Tenir habilitat per comunicar-se amb col·legues i experts d'altres camps.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).
- Saber argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits del coneixement.
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.
- Ser capaç de respectar i fomentar els drets fonamentals de les persones.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Identificar les desigualtats i conèixer les estratègies i mecanismes de prevenció i compensació de les mateixes.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç de treballar en la complexitat i incertesa del context.

CONTINGUTS:

1. Les ciències de la societat i de la cultura. Orígens, camps d'estudi i mètodes. Conceptes i teories.
2. Els orígens i l'evolució de la humanitat. Les societats i les cultures. Les migracions humanes.
3. Les institucions socials. Família, clan, tribu, nació, estat. Grups d'adscripció identitària.
4. Les desigualtats socials. Exclusions de classe, d'edat, de gènere i d'ètnia. L'estat del benestar i l'exclusió social.
5. La societat de la informació. Societats i cultures en un món global. La gestió cultural en la

intervenció social i educativa. Àgores globals.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Al finalitzar cada un dels temes del programa es realitzaran exercicis en formats diversos de comprensió i síntesi dels continguts treballats.
- Seguiment del procés d'aprenentatge de cada estudiant i de cada grup de treball a partir de les tutories.

Avaluació de resultats:

Punts - Realització d'exercicis, exposicions i activitats a classe ...1.5 - Redacció d'un treball individual en forma d'autobiografia educativa compartit amb totes les assignatures de primer quadrimestre...3 - Realització d'una prova final sobre els continguts del programa ...4 - Assistència, interès i participació en les classes i les activitats proposades ...1.5
Total...10

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascun dels apartats.

L'assignatura és de convocatòria única i per tant durant el període de proves i activitats de recuperació que s'especificaran en el pla de treball caldrà recuperar els elements d'avaluació no assolits en el període de docència, ja sigui presentant els treballs endarrerits, revisant els continguts de les tutories perdudes i/o recuperant l'exàmen.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aguirre, A. (ed.) Conceptos clave de antropología cultural. Barcelona: Daimon, 1982.
- Ben Jelloun, T. El racisme explicat a la meua filla. Barcelona: Empúries, 1998.
- Besalú, X.; Campani, G.; Paludàrias, J.M. La educación intercultural en Europa. Barcelona: Pomares-Corredor, 1998.
- Cachón, L. La España inmigrante": marco discriminatorio, mercado de trabajo y políticas de integración. Barcelona: Anthropos, 2009.
- Casquete, J. (Ed.) Comunidades de muerte. Barcelona: Anthropos, 2009.
- Carbonell, F. Inmigración: diversidad cultural, desigualdad social y educación. Madrid: MEC, 1995.
- Cardús, S. (coord.) La mirada del sociòleg Barcelona: Proa / UOC, 1999.
- Castells, M. La era de la informació 3 vols. Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Chomsky, N.; Dietrich, H. La aldea global Tafalla: Txalaparta, 1997.
- Diversos Autors. Desigualtat i canvi. Barcelona: Biblioteca Universitària, n. 34, Proa / UAB, 1997.
- Luque, C. Ells truquen a la porta Barcelona: La Campana, 2000.
- Llobera, J.R. Manual de antropología social Barcelona: UOC / Pòrtic, 1999.

Complementària

- Barley, N. El antropólogo inocente. Barcelona: Anagrama, 1997.
- Barbosa, M.; Yébenes, Z. (coords.) Silencios, discursos i miradas sobre la violencia. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Berger, P.L. Invitació a la sociologia. Una perspectiva humanística Barcelona: Herder, 1986.
- Bourdieu, P. Sobre la televisió Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Cavalli-Sforza, L.L. Gens, pobles i cultures Barcelona: Proa, 1997.
- Contreras, J. (comp.) Los retos de la inmigración Madrid: Talasa, 1994.
- Delgado, M. Diversitat i integració Barcelona: Empúries, 1998.
- Diversos Autors. Las razas humanas 8 vols. Barcelona: Oceano, 1995.
- Flecha, R. La nueva desigualdad cultural. Barcelona: El Roure, 1990.
- Geertz, C. La interpretación de las culturas. Barcelona: Gedisa, 1992.
- Goodall, J.; Bekoff, M. Los diez mandamientos. Barcelona: Paidós, 2003.
- Goytisolo, J. i Naïr, S. El peaje de la vida. Madrid: Aguilar, 2000.
- Harris, M. Antropología cultural. Madrid: Alianza, 1995.
- Leakey, R. E. La formación de la humanidad. Barcelona: Ediciones del Serbal, 1981.
- León, E. (Ed.) Los rostros del Otro. Reconocimiento, invención y borramiento de la alteridad. Barcelona: Antrhopos, 2009.
- Masllorens, A. El quart món. Barcelona: Barcanova, 1991.
- Naïr, S. La immigració explicada a la meva filla. Plaza/Janés, 2001.
- Pérez de Cuéllar, J. La nostra diversitat creativa. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 1997.
- Parcerisa, A. Didáctica en educación social. Barcelona: Graó, 1999.
- Pujadas, J. J. Etnicidad. Identidad cultural de los pueblos. Madrid. Eudema, 1993.
- Sartori, G. La sociedad multiétnica. Madrid: Taurus, 2001.
- Seglers, A. La immigració a Catalunya explicada als joves. Barcelona: Pòrtic, 2001.

Revistes

- Edgar Morin. Sociología Antrhopos, 1982.
- La pobreza Antrhopos, 2002.
- Fronteres identitàries, fronteres simbòliques Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 33, 2008.
- Noves famílies, noves identitats.
- Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 32, 2008.
- Inmigració: tres models Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 24, 2004.
- Etnografia, fronteres culturals i viatge Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 22, 2003.
- Nova antropologia de la Mediterrània Revista d'Etnologia de Catalunya, núm: 16, 2000.
- Cultures urbanes contemporànies Revista d'Etnologia de Catalunya, núm 36, 2010.

Tècniques d'Expressió i Comunicació

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura és instrumental i serveix per introduir l'alumnat als gèneres discursius propis de la comunitat universitària, tant orals com escrits, així com també als gèneres discursius propis de l'àmbit professional específic. Aquest plantejament permet vincular-la amb altres assignatures del grau, en la mesura que dota l'alumnat d'eines per produir, comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional en llengua catalana.

- Conèixer i utilitzar els diferents gèneres discursius, orals i escrits, propis dels àmbits universitari i professional.
- Aprendre a utilitzar la llengua amb rigor formal (convencions estilístiques, tipogràfiques, etc.) i lingüístic (estàndard oral i escrit de la llengua catalana).
- Garantir que l'alumnat adquireixi un nivell de competència lingüística i comunicativa adequats per tal de poder-se comunicar amb eficàcia i precisió en l'àmbit acadèmic i professional.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació, d'anàlisi i de construcció de coneixement a partir de la pròpia experiència i la dels altres, saber-la documentar, fonamentar i comunicar de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Comunicar-se de forma oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).
- Tenir habilitat per treballar amb autonomia.
- Evidenciar l'adquisició i pràctica d'hàbits d'aprenentatge adequats i la capacitat d'emprendre les tasques.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Ser capaç de plantejar la investigació i redacció del coneixement professional.

CONTINGUTS:

- La competència comunicativa oral i escrita*
  1. L'educador/a social i la comunicació
  2. La variació lingüística*
  3. Les varietats i els registres
  4. L'estàndard

5. La composició escrita*
6. El procés de composició escrita: planificació, textualització i revisió
7. Les propietats textuais: adequació, coherència i cohesió
8. Gèneres discursius escrits propis de l'àmbit acadèmic i professional
9. Recursos per a la composició escrita
10. El discurs oral*
11. El procés de planificació del discurs oral formal
12. Estratègies de producció i comprensió orals
13. Gèneres discursius orals propis de l'àmbit acadèmic i professional
14. Criteris de locució i correcció fonètica

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del curs l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. El professor en farà el seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Cal tenir en compte que:

- Totes les produccions orals i escrites es realitzaran en llengua catalana.
- S'han d'aprovar tots els blocs per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, de normativa o de redacció no serà avaluat de contingut.

Avaluació de resultats:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La qualificació final serà el resultat de les tres notes parcials, que cal tenir aprovades per separat, i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials i percentatges de la qualificació final:

Bloc I: Tasques orals i escrites 50 %

Bloc II: Projecte 25 %

Bloc III: Prova 25 %

La recuperació d'una o més parts de l'avaluació es farà durant el període de proves i activitats de recuperació.

BIBLIOGRAFIA:

Artigas, Rosa (coord.). Habilitats comunicatives. Una reflexió sobre les usos lingüístics. Vic: Eumo Editorial, 1999.

Camps, Anna (comp.). Seqüències didàctiques per a aprendre a escriure. Barcelona: Graó, 2003.

Cassany, Daniel. Construir l'escriptura. Barcelona: Empúries, 1999.

Cassany, Daniel. La cuina de l'escriptura. Barcelona: Empúries, 2002.

Cassany, Daniel. Esmolar l'eina. Guia de redacció per a professionals. Barcelona: Empúries, 2007.

Coromina, Eusebi. Manual de redacció i estil. Vic: El 9 Nou, 2008.

Coromina, Eusebi. Pràctiques d'expressió i comunicació. Vic: Eumo Editorial, 1987.

El Hachmi, Najat. Jo també sóc catalana. Barcelona: Columna, 2008.
Mestres, Josep M. i altres. Manual d'estil. La redacció i l'edició de textos. Vic: Eumo Editorial/Associació de Mestres Rosa Sensat/Universitat de Barcelona/Universitat Pompeu Fabra, 2007.

Enllaços

<http://www.iec.cat> (Institut d'Estudis Catalans)

<http://www.termcat.cat> (TERMCAT)

<http://sl.uvic.cat> (Serveis Lingüístics de la Universitat de Vic).

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat> (Llengua catalana, Generalitat de Catalunya)

<http://www.cpnl.cat> (Consorti per a la Normalització Lingüística)

<http://www.parla.cat> (Aprendre Català a Internet)

http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/ (ARGUMENTA. Competències lingüístiques i comunicatives)

<http://salc.upf.edu/index.php> (Servei d'Autoformació en Llengua)

Evolució de l'Educació Contemporània

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

El coneixement de l'evolució de l'educació contemporània ens dona eines per comprendre millor la realitat educativa actual i un conjunt de pistes i orientacions de cara a afrontar la nostra tasca educativa en el futur. Després d'analitzar els principals elements que conformen el mapa de l'educació contemporània i estudiar el pensament i les experiències socioeducatives d'alguns dels pedagogs i pedagogues més rellevants, els continguts de l'assignatura també ens apropiaran a l'evolució de l'educació social a Catalunya durant el segle XX.

- Analitzar els corrents pedagògics contemporanis més rellevants.
- Conèixer els plantejaments i les propostes educatives dels pedagogs i pensadors més rellevants de l'època contemporània.
- Conèixer la tipologia de les institucions socioeducatives, els objectius i finalitats i la seva organització a partir del coneixement de la seva evolució al llarg de l'època contemporània.
- Conèixer l'evolució dels diferents àmbits de l'educació social a Catalunya al llarg del segle XX.
- Dominar estratègies de comprensió de textos pedagògics escrits i documents visuals, captar-ne el significat i saber-los llegir i aplicar en el context actual.
- Desenvolupar estratègies de recerca d'informació i documentació, construir coneixements i saber-los comunicar de forma oral i escrita.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat d'expressió i comunicació oral i escrita en diferents llengües.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Tenir capacitat per aprendre i reflexionar sobre el procés d'aprenentatge.
- Fomentar la cultura de la pau i els valors democràtics.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els fonaments del coneixement pedagògic, psicològic i sociològic de l'educació.
- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.
- Analitzar i conèixer les dimensions ètica i política de l'educació.

CONTINGUTS:

Introducció: El mapa de l'educació contemporània

1. Del progrés i el somni il·lustrat a la crisi de la modernitat: processos de construcció i processos de ruptura.
2. De l'escola a la ciutat educativa: l'educació per a tothom i l'educació al llarg de la vida.

Pedagogies i pràctiques d'educació social

1. Educació i llibertat: Paul Robin i la visió anarquista de l'educació integral. Ellen Key i l'educació en el segle de l'infant. Fernand Deligny i la pedagogia sense projecte.
2. Educació i dimensió social: A.S. Makarenko, la col·lectivitat i el treball. Eglantine Jebb i la protecció de la infància a l'Europa d'entreguerres. Gramsci i el compromís polític amb l'educació. Amadou Hampaté Bâ i l'apropament a l'educació en les altres cultures.
3. Educació i participació: John Dewey i l'educació democràtica. Marthe Fillion, Lilli Lochner i Suzanne Lobstein a l'Home Chez Nous: un model d'educació activa per a infants abandonats. Janusz Korczak i les repúbliques d'infants.
4. Educació i lluita contra les desigualtats: H.C. Kofoeds i el treball social amb persones adultes. Paulo Freire i l'educació alliberadora. Lorenzo Milani i la pedagogia de Barbiana. Ivan Illich i el moviment de la desescolarització.
5. Educació, temps lliure i animació sociocultural: Baden-Powell i l'escoltisme. Maria Zambrano i l'experiència de las Misiones Pedagógicas. Joaquim Franch i la pedagogia del grup i del projecte.

L'evolució de l'educació social a Catalunya al segle XX

1. Els drets de la infància i l'adolescència. Les institucions de protecció dels menors.
2. Dels ateneus obrers a les escoles d'adults: l'alfabetització de persones adultes i la formació permanent. La transició escola-treball, les escoles-taller i la inserció laboral.
3. L'educació en el lleure i l'animació sociocultural: colònies d'estiu, esplais i moviments juvenils.
4. Els serveis d'atenció a les persones: de l'assistència social al desenvolupament comunitari.
5. L'atenció a la diversitat: de la segregació a la inclusió social.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Cambi, F. Las Pedagogías del siglo XX. Madrid: Editorial Popular, 2006.
- Carreño, M. (ed.) Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Síntesis, 2000.
- Diversos autors. Pedagogías del siglo XX. Barcelona: CissPraxis/Cuadernos de Pedagogía, 2000.
- González-Agàpito, J.; Marquès, S.; Mayordomo, A.; Sureda, B. Tradició i renovació pedagògica. 1898-1939. Barcelona: Publicacions Abadía de Montserrat/ IEC, 2002.
- Houssaye, J. (dir.). Quinze pedagogs: la seva influència, avui. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M.; Vilanou, C. (eds.) Repensar la pedagogia, avui. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/Eumo Editorial, 2001.
- Negrín, O.; Vergara, J. Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid:

- Editorial Centro de estudios Ramon Areces, 2005 (2ª ed.)
- Planella, J. Ser Educador. Entre Pedagogía y Nomadismo. Barcelona: UOC, 2009.
- Pozo Andrés, M. del Mar (ed.) Teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Biblioteca Nueva, 2004.
- Santolaria, F. Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. (coord.) El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI. Barcelona: Graó, 2001.

Complementària:

- Borràs Llop, J.M. (dir.) Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936). Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1996.
- Colom, A.J. (coord.) Teorías e instituciones contemporáneas de la educación. Barcelona: Ariel, 1997.
- Colom, A.J. La (de)construcción del conocimiento pedagógico. Barcelona: Paidós, 2002.
- Diversos autors. Les pedagogies del segle XX: un primer balanç. Monografia, Temps d'Educació, núm. 24, 2000, p. 7-234.
- Duch, Ll. La educación y la crisis de la modernidad. Barcelona: Paidós, 1997.
- Feixa, C.; Saura, J.R.; Costa, C. (eds.) Movimientos juveniles: de la globalización a la antiglobalización. Barcelona: Ariel, 2002.
- Fullat, O. Pedagogía existencialista y postmoderna. Madrid: Síntesis, 2002.
- Heras, P.; Vilanou, C. (ed.) Pedagogies del segle XX en femení. Barcelona: UB/Facultat de Pedagogia, 2000.
- Meirieu, Ph. Frankenstein educador. Barcelona: Laertes, 1998.
- Monés, J. (coord.) La educación en el siglo XX. Barcelona: Praxis, 2006.
- Monés, J. (coord.) Pedagogia, política i transformació social (1900-1917). L'educació en el context de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans. Barcelona: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, 2008.
- Negrín, O.; Vergara, J. Antología de textos de teorías e instituciones contemporáneas de educación. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramon Areces, 2005.
- Otero, E. (ed.) Las Misiones Pedagógicas 1931-1936. Madrid: Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales/Residencia de Estudiantes, 2006.
- Petrus, A. (coord.) Pedagogía Social. Barcelona: Ariel, 1998.
- Popkewitz, T.S.; Franklin, B.M.; Pereyra M.A. (comp.) Historia cultural y educación. Barcelona: Ediciones Pomares, 2003.
- Postman, N. Fi de l'educació. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Puig, E.; Vila, J. Cent anys de colònies de vacances a Catalunya (1893-1993): dels inicis a la guerra civil. Barcelona: Mediterrània, 2005.
- Quintana, J.M. Educación social. Antología de textos clásicos. Madrid: Narcea, 1994.
- Soler, P. L'educació en el lleure a Girona. Girona: Universitat de Girona/Llibres del Segle, 1995.
- Watson, P. Historia intelectual del siglo XX. Barcelona: Crítica, 2002.
- Zweig, S. El món d'ahir. Memòries d'un europeu. Barcelona: Quaderns Crema, 2001.

Enllaços

- Conferència Internacional permanent d'Història de l'Educació (ISCHE): http://www.inrp.fr/she/ische/index_esp.htm
- Sociedad Española de Historia de la Educación: <http://www.sc.ehu.es/sfwsedhe/>
- UNESCO: <http://www.unesco.org>
- Pàgina web del professor Philippe Meirieu: <http://www.meirieu.com>
- Associació d'amics del Dr. Korczak (Drets de la infància): <http://www.aidh.org/korczak/>
- Oficina Internacional d'Educació: <http://www.ibe.unesco.org>

Llengua Anglesa per a Usos Acadèmics

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

En el context d'una Europa on la mobilitat va en augment, el coneixement mutu de les diverses realitats esdevé cada vegada més important. Es calcula que un 80% de la informació emmagatzemada en format electrònic és en llengua anglesa i al voltant d'un 50% de totes les publicacions científiques i acadèmiques s'escriuen en anglès. És evident que aquestes xifres són aproximades, i que, en el futur, altres llengües com ara el xinès, l'àrab i el castellà també tindran molta importància. No obstant això, és igualment obvi que qui no domini l'anglès no tindrà accés a molta informació, sobre tot a nivell europeu, on aquesta llengua serveix cada vegada més com a lingua franca. En aquesta assignatura es treballarà la capacitat d'extreure, comprendre i produir informació en llengua anglesa de forma oral i escrita.

Els alumnes hauran de:

- adquirir l'hàbit de consultar documents escrits i orals en llengua anglesa com a font d'informació sobre el temes relacionats amb l'educació social
- adquirir eines, tècniques i estratègies per poder accedir a informació en documents escrits i orals en llengua anglesa
- adquirir recursos suficients per poder comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional
- desenvolupar estratègies per expressar-se de forma escrita i oral en llengua anglesa
- adquirir recursos suficients per poder comprendre i interpretar textos dels àmbits científic, acadèmic i professional
- desenvolupar la seva autonomia a l'hora de sintetitzar i resumir informació provinent dels textos orals i escrits
- conèixer i utilitzar les estructures gramaticals i vocabulari adients per al context acadèmic i la temàtica d'educació social
- saber presentar en grup i de forma oral un tema relacionat amb l'educació social (la presentació es farà en llengua anglesa)

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Tenir capacitat per aprendre a aprendre.
- Tenir curiositat intel·lectual.
- Tenir capacitat per treballar en un context internacional i desenvolupar habilitats comunicatives en una llengua estrangera.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit del desenvolupament comunitari.
- Conèixer les bases i els fonaments de la pràctica de l'educació social a Europa.

CONTINGUTS:

1. Estratègies de lectura acadèmica
  1. La lectura efectiva
  2. La lectura globalitzada
  3. La lectura focalitzada
1. Estratègies d'escriptura acadèmica
  1. Estructura de la frase, ordre de mots i connectors
  2. Desenvolupament del paràgraf: tesi, desenvolupament i conclusió
  3. L'argumentació
  4. Cites i paràfrasis
1. Estratègies per a presentacions orals
  1. Estratègies de comprensió de presentacions orals acadèmiques
  2. El procés de preparació d'una presentació oral
  3. La llengua de les presentacions orals
1. El vocabulari acadèmic
  1. Ús del diccionari

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura serà continuada, a partir del treball personal, el treball dirigit, les proves parcials, la presentació oral, i la participació a l'aula. Per aprovar l'assignatura caldrà aprovar cadascun dels elements avaluats (2 proves escrites, 2 redaccions, activitats de classe, i 1 presentació oral) per separat

Avaluació de procés:

- Treball personal: preparació, presentació i correcció dels treballs (lectures i produccions escrites) d'acord amb els terminis pactats
- Treball dirigit: seguiment del treball de preparació corresponent a la presentació oral d'un tema relacionat amb l'educació social en llengua anglesa
- Participació: assistir a les sessions amb la feina preparada i participar en les discussions dels exercicis d'una manera productiva

Avaluació de resultats:

- 2 proves parcials: proves per avaluar l'assimilació del contingut
- Presentació oral: presentació en llengua anglesa d'un tema relacionat amb l'educació social. La presentació es farà en grup, tot i que la nota és individual

La **nota final** es calcula a través dels components següents:

- Proves (2): 40%
- Treball personal: 50%
- Participació: 10%

La recuperació d'una o més parts de l'avaluació es farà durant el període de proves i activitats de recuperació al final del semestre

BIBLIOGRAFIA:

- Philpot, S.; Curnick, L. (2007), *New Headway. Academic Skills. Level 3*, Oxford: Oxford University Press.
- *Oxford pocket català per a estudiants d'anglès*, (2002), Oxford: Oxford University Press.
- Murphy, R. (2004), *English Grammar in Use: Intermediate*, Cambridge: Cambridge University Press.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008), *Academic Vocabulary in Use*, Cambridge: Cambridge University Press.

Polítiques i Serveis Socials

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'aparició de la Llei 12/2007 d'11 d'octubre de serveis socials configura un nou sistema de serveis socials que concreta criteris d'universalitat en l'accés a serveis i prestacions i deixa enrere sistemes més assistencialistes. En definitiva, estem davant un nou marc més garantista amb drets concrets reconeguts per a tota la població.

La figura de l'educador/a social resulta clau per desenvolupar l'esperit educatiu de la Llei 12/2007 de serveis socials on es posa de manifest que les prestacions i serveis han de cercar la millora i benestar dels ciutadans generant, quan sigui possible, comportaments autònoms i responsables. Els serveis socials de responsabilitat pública es converteixen doncs en una sortida professional interessant i factible per a nous educadors i educadores socials.

L'assignatura pretén donar a conèixer l'organització funcional i territorial dels serveis socials bàsics i dels serveis socials especialitzats. Els EBASP són l'eix vertebrador dels serveis socials i la present assignatura descriurà la funció de l'educador social dins un equip multidisciplinar. Per últim, també tindrem l'oportunitat de conèixer de forma breu diferents àmbits d'actuació dins els serveis socials bàsics.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Posar els fonaments del coneixement bàsic de la professió.
- Tenir habilitat per comunicar-se amb col·legues i experts d'altres camps.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Saber justificar les decisions pròpies.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits professionals de l'educació social.
- Conèixer les principals causes i tipus d'exclusió i desadaptació social i els diferents models d'intervenció.
- Ser capaç d'analitzar i interpretar diagnòstics en l'àmbit socioeducatiu.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.

Psicologia Social

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

- Adquirir coneixements bàsics sobre els models més rellevants de la Psicologia Social.
- Adquirir coneixements dels conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Prendre consciència de la repercussió dels processos socials i organitzatius en l'individu.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció educativa

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat en l'ús de la informació (habilitat per comprendre i analitzar la informació de fonts diferents).
- Desenvolupar una actitud receptiva i empàtica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer els diferents àmbits de la vida en societat des d'una perspectiva antropològica, cultural, sociològica, històrica, política i filosòfica.
- Detectar els factors biològics, ecològics i ambientals que afecten els processos socioeducatius.
- Tenir coneixements sobre els conceptes i processos psicosocials fonamentals.
- Ser capaç d'analitzar els factors psicosocials presents en els diferents contextos d'intervenció pedagògica.
- Desenvolupar una actitud de coneixement de les persones i dels col·lectius participants dels diferents àmbits de l'educació social.
- Ser capaç d'establir relacions entre la teoria i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Introducció a la Psicologia Social
  - Història de la Psicologia Social
  - Mètodes de recerca de la Psicologia Social
  - Principals models teòrics
  - La percepció i la cognició social.
  - Teories de l'atribució
  - Fonts d'error en l'atribució
  - La influència social
  - La identitat social
  - La persuasió i les actituds
  - La conformitat

- L'obediènciaLa influència de les minories
- La facilitació social
- L'escaqueig social
- El pensament grupal
- Les relacions socials
- Els estereotips, els prejudicis i la discriminació
- L'agressivitat
- L'atracció interpersonal
- La conducta prosocial
- La comparació social
- La competició i la cooperació

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

Per l'avaluació del procés de l'assignatura es tindrà en compte la realització de les activitats realitzades a la classe i el treball personal (exercicis, dinàmiques i reflexions que es proposin en el desenvolupament dels diferents temes, individuals i/o grupals), que s'especificaran en el Pla de Treball.

També es tindran en compte les tutories ja siguin individuals o grupals per fer el seguiment del procés de cada estudiant.

Avaluació de resultats:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes

Treball personal i individual (procés i resultat) 20%

Treball de grup (procés i resultat) 30%

Realització d'una prova escrita individual 50%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament els tres apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura.

Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

bàsica

- Abric, J.; Moscovici, S. (1999). *Psicología social* (4a ed.). Barcelona: Paidós.
- Arias Orduña, A.V.; Morales, J.F. (2007). *Psicología social* (3a ed.). Madrid: McGraw-Hill.
- Aronson, E.; Escohotado, A.; Gómez, P. (2000). *El animal social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Baron, R.A.; Byrne, D. (2005). *Psicología social* (10a ed.). Madrid: Prentice Hall.
- Myers, D.G. (2008). *Exploraciones de la psicología social* (4a ed.). Madrid: McGraw-Hill.
- Myers, D.G.; Dávila Martínez, J.F.J.; Treviño Rosales, M.E.; Pineda Ayala, L.E. (2005). *Psicología social* (4ª ed.). Mèxic: McGraw-Hill.
- Sánchez Vidal, A.; Morales, J.F. (2002). *Psicología social aplicada: Teoría, método y práctica*.

Madrid: Prentice Hall.

complementària

- Cuesta, U. (2000). Psicología social de la comunicación. Madrid: Cátedra.
- Cuesta, U. (2004). Psicología social cognitiva de la publicidad. Madrid: Fragua.
- Ibáñez Gracia, T. (1997). Psicología social de l'ensenyament. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.
- Morales, J.F. (2008). Método, teoría e investigación en psicología social. Madrid: Pearson Educación.
- Vendrell Guarro, E.; Ayer, J.C. (1999). Dinàmica de grups i psicologia dels grups. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona.

Recursos Expressius Corporals

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

- Prendre consciència del propi jo.
- Enriquir el llenguatge corporal i aprendre a utilitzar-lo com a mitjà d'expressió.
- Desenvolupar habilitats dramàtiques que permetin adquirir un mitjà de relació satisfactori amb l'entorn i els altres.
- Obtenir recursos per aplicar les eines dramàtiques en la pràctica professional.
- Introduir-se i conèixer les diferents vessants del Teatre Social com a disciplina autònoma.
- Crear un espai integrador des d'on treballar els diferents àmbits d'estudi i de treball a partir d'una òptica artística.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Tenir habilitat per treballar en un equip interdisciplinari.
- Aplicar el coneixement en la pràctica.
- Tenir capacitat per adaptar-se a situacions noves.
- Tenir capacitat per generar noves idees (creativitat).

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i recursos didàctics per a l'acció socioeducativa en l'àmbit del desenvolupament comunitari.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats dirigides a l'autoconeixement (maduresa, equilibri emocional, autocontrol, etc.).
- Promoure processos de participació i acció comunitària.
- Saber reconèixer els recursos culturals de valor social.

CONTINGUTS:

1. Expressió corporal
  1. Desenvolupament de la espontaneïtat
  2. Treball de la tècnica
2. Joc dramàtic
  1. Desenvolupament de la creativitat
  2. Tècniques d'improvisació
  3. Aproximació a les tècniques dramàtiques
3. Teatre social
  1. Creativitat i treball social
  2. El joc dramàtic com a mitjà educatiu i de cohesió social
  3. Aproximació a les tècniques de teatre social

AVALUACIÓ:

*Avaluació de procés 50%

L'alumne haurà de representar/liurar activitats plantejades a partir de les sessions de classe i de treball dirigit. Aquestes activitats seran individuals o en grup.

Tutories personals i en grup que s'organitzaran entorn els 3 blocs principals de contingut.

*Avaluació de resultats 50%

Al final de cada bloc es duran a terme una prova de resultats com a final del procés.

Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovat els dos blocs de procés i resultats.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. Per aprovar l'assignatura cal tenir aprovats cadascun dels apartats anteriors. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura. Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Abellan, J. Boal contra Boal [manuscrit]. Barcelona: Institut del Teatre, 2001
- Aymerich, M.; Aymerich, C. L'expressió mitjà de desenvolupament. Barcelona: Llar del llibre, 1980.
- Boal, A. Juegos para actores y no actores. Alba Editorial, 2002.
- Caride, J.A.; Vieites, M. F. De la educación social a la animación teatral. Gijón: Trea, 2006.
- Goleman, D; Kaufman, P; Ray, M. El espíritu creativo. Barcelona: Zeta, 2009.
- Motos Teruel, T.; Aranda, L.G. Práctica de expresión corporal. Ciudad Real: Ñaque, 2004.
- Motos Teruel, T.; Tejedo, F. Prácticas de dramatización. Barcelona: Humanitas, 1987.
- Prado Márquez, B.; Martínez Andreo, C. Expressió dramàtica: Eina d'intervenció per l'educador/a social. Universitat de Girona: 2002.
- Ucar Martínez, X. Animació socio-cultural i teatre: avaluació de la intervenció socio-cultural amb tècniques i elements teatrals. Universitat Autònoma de Barcelona: 1993.
- Ucar Martínez, X. El teatro en la animación sociocultural: técnicas de intervención. Madrid: Diagrama, 1992.

Complementària

- Boal, A. El arco iris del deseo. Alba Editorial, 2004.
- Calais-Germain, B. Anatomía para el movimiento. Tomo I. Barcelona: La Liebre de Marzo, 2005
- Calais-Germain, B. La respiración. Anatomía para el movimiento. Tomo IV: El gesto respiratorio. Barcelona: La Liebre de Marzo, 2006.
- Ridocci Fernández, M. Creatividad corporal. Ciudad Real: Ñaque, 2005.
- Castillo, C. Improvisación. El arte de crear el momento. Ciudad Real: Ñaque, 2007.
- Root-Bernstein, R.M. El secreto de la creatividad. Barcelona: Kairós, 2002.
- Castillo, F.; Sanvisens i Marfull, A. La expresión humana pauta para una educación racional

que prevé las diferencias. Universitat de Barcelona: 1983.

- Jordà i Serra, E. [Manuscrit]: Teatre un projecte per al taller ocupacional. Universitat de Girona, 2001.

Enllaços

- Forn del teatre Pa'tothom: <http://www.patothom.org> <http://www.patothom.org>
- Associació Teatre Social i de l'Oprimat, Barcelona: <http://www.impactateatre.org>
<http://www.impactateatre.org>

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Didàctica

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura proposa treballar cinc eixos en relació al treball educatiu reflexiu d'educadores i educadors socials: el sentit educatiu de l'acció socioeducativa, la relació educativa, les decisions metodològiques, la planificació de propostes educatives i la reflexió sobre la pràctica. L'assignatura ofereix, també, les eines conceptuals i d'anàlisi al voltant del treball educatiu que planifiquen i duen a terme els educadors i educadores socials del projecte, centre o institució que s'estudiarà en l'assignatura Treball Interdisciplinari.

Objectius

- Identificar i analitzar els diferents elements presents en les accions educatives de les educadores i els educadors socials.
- Aprofundir en els elements presents en la relació educativa entre educador/a i educands en els processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer, planificar, aplicar i valorar estratègies metodològiques i recursos que permetin elaborar propostes d'acció educativa en l'àmbit de l'educació social.
- Contextualitzar les accions educatives en relació a l'entorn on es duen a terme i a les possibilitats i límits dels educadors i educadores socials

CONTINGUTS:

Bloc 1: El sentit de l'acció socioeducativa

- Per a què eduquem?: Finalitats que orienten l'acció socioeducativa
- Didàctica i educació social: Trets definitoris d'aquesta relació
- El concepte d'acció socioeducativa: Com l'orientem

Bloc 2: La relació educativa

- Els llocs de les relacions educatives
- Els indrets personals de cada educadora o educador
- Les possibilitats i oportunitats d'aprendre de les persones

Bloc 3: Les decisions metodològiques

- Els paradigmes que guien les decisions de les educadores i els educadors socials
- Les accions educatives: els continguts que ens proposem
- Estratègies metodològiques: la coherència entre el sentit educatiu i l'acció
- El sentit educatiu de l'avaluació

Bloc 4: Planificació de les propostes educatives

- Les finalitats educatives
- Els continguts educatius
- Les estratègies metodològiques
- L'avaluació formativa

Bloc 5: Reflexió sobre la pràctica

- La innovació educativa en les propostes
- La investigació-acció
- El treball educatiu en xarxa

Bloc 6: Proposta d'acció educativa de la institució

- El projecte educatiu
- Anàlisi d'un projecte d'acció educativa. Valoració didàctica
- La pràctica educativa: metodologies d'acció socioeducativa

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés: (40%)

- Seguiment individual del diari personal que expliqui la relació educativa que s'ha establert amb una persona concreta
- Seguiment del treball en petit grup al voltant de la planificació, posada en pràctica i avaluació d'una proposta educativa
- Realització de treballs en petit grup i individuals
- Assistència i implicació en les sessions de classe

Avaluació de Resultats: (60%)

- Treball Individual a partir de la relació educativa establerta amb una persona concreta (20%)
- Treball en grup: Realització, posada en pràctica i avaluació d'una proposta educativa a la resta del grup classe.(20%)
- Treball individual: Reflexió educativa de les propostes de la resta dels grups de la classe (20%)

En el cas de no superar l'avaluació de procés caldrà presentar-se a una prova individual final durant les setmanes de recuperació.

En el cas de no superar l'avaluació de resultats caldrà recuperar les parts corresponents durant les setmanes de recuperació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Carbonell, Francesc i Martucelli, Danilo (2009) La reconversió de l'ofici d'educar. Vic/Barcelona: Eumo Editorial/Fundació Jaume Bofill.
- Delors, Jacques (1996) Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Barcelona: UNESCO.
- Forés, Anna i Parcerisa, Artur (2003) Didàctica i educació social: una convivència plena de

- possibilitats?" Educació social. Revista d'intervenció Socioeducativa núm. 25.
- Forés, Anna; Vallvé, Montserrat (2005) Quan la didàctica porta el nom d'educació social. Barcelona: Claret.
  - Flecha, Ramon (1997) Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo. Barcelona: Paidós.
  - Funes, Jaume (2010) 9 ideas clave: educar en la adolescencia. Barcelona: Graó.
  - Gimeno Sacristan, José (coord.) Saberes e incertidumbres sobre el currículum. Madrid: Morata.
  - Meirieu, Philippe (1998) Frankenstein educador. Barcelona: Laertes.
  - Morin, Edgar (2001) Los siete saberes necesarios para la educación del futuro. Barcelona: Paidós.
  - Parcerisa, Artur (1999) Didáctica de la educación social. Enseñar y aprender fuera de la escuela. Barcelona: Graó.

Complementària

- Angulo, José Felix; Blanco, Nieves (1994) Teoría y desarrollo del currículum. Màlaga: Aljibe.
- Berga, Anna (2007) Adolescència femenina i risc social. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Col·lecció Aportacions, 30.
- Comas, Marta; Molina, Encarna; Tolosanas, M. (2008) Identitats. Educació, immigració i construcció identitària. Vic: Eumo Editorial/Barcelona: Fundació Jaume Bofill.

Educació al Llarg de la Vida

Crèdits: 6.00

Primer semestre

Organització d'Institucions Socioeducatives

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura es planteja com una introducció i aproximació a l'estudi de la gestió i a les realitats de les distintes institucions educatives no formals. Pretén donar a conèixer els elements que caracteritzen aquest tipus d'institucions, la seva gestió, la dinàmica organitzativa i els components organitzatius bàsics (lideratge, voluntariat, màrqueting, finançament) que es treballen, de forma teòrica. També s'analitzaran i contrastaran diverses organitzacions vinculades al món social, d'oci, laboral, compensatòria, mitjançant treball de camp i/o veient experiències pràctiques, facilitant que l'assignatura tingui un caràcter aplicat.

Objectius

1. Identificar els aspectes que caracteritzen les institucions socioeducatives.
2. Conèixer els principals elements teòrics relacionats amb l'organització d'institucions educatives de caràcter no formal.
3. Identificar diferents realitats organitzatives i de gestió en l'àmbit no formal.
4. Saber analitzar pràctiques organitzatives i de gestió dutes a terme dins les institucions d'educació no formal.
5. Proposar criteris i eines per optimitzar la tasca organitzativa.
6. Analitzar la funció directiva i el lideratge en una institució d'educació no formal.

CONTINGUTS:

Bloc I: Les organitzacions educatives no formals *Conceptes i tipus d'organitzacions educatives en l'àmbit no formal

- Característiques i principis organitzatius de les institucions socioeducatives
- Marc legal. Formes jurídiques de les institucions
- L'organització no formal des d'una perspectiva sistèmica

Bloc II: Components organitzatius en els centres educatius no formals

Les estructures organitzatives

- Recursos humans
- Recursos materials
- Recursos funcionals

Les dinàmiques organitzatives i gestores

- La gestió de comandament: modalitats i estils de direcció
- El lideratge

El sistema relacional

- La comunicació i la gestió de la informació

*La motivació

- La presa de decisions i la delegació
- La mediació i la resolució de conflictes
- El treball en equip
- Processos de participació
- El treball en xarxa

Bloc III: El màrqueting social

Bloc IV: Avaluació d'institucions educatives no formals

Bloc V: Noves tendències organitzatives

AVALUACIÓ:

Aquesta proposta d'avaluació només es considerarà per a les persones que assisteixen amb regularitat a les sessions de classe. Les persones que no puguin fer l'avaluació tal i com es proposa en aquest programa hauran de notificar-ho a principi de curs al/a professor/a que dissenyarà un pla de treball alternatiu i personalitzat.

Avaluació de procés:

L'avaluació de procés consta de diferents indicadors que han de tenir-se aprovats individualment per poder superar l'assignatura. Els indicadors són:

- L'assistència i participació a les classes (teòriques i seminaris d'exposició d'entitats i debat)
- Les activitats vinculades a cada un dels blocs temàtics que treballarem i que els/les estudiants hauran de lliurar individualment i/o en grup.
- Tutoria individual del procés d'aprenentatge
- Tutories de grup per al seguiment del treball grupal i la preparació de la corresponent exposició oral.

Avaluació dels resultats:

- Treball personal de les activitats realitzades que l'estudiant va realitzant al llarg del curs
- Treball en grup i exposició oral sobre l'organització d'una institució vinculada a l'àmbit socioeducatiu.
- Prova individual escrita sobre els continguts del programa

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

- Treball individual d'aprofundiment sobre el contingut de la matèria : 25%
- Treball de grup (procés i resultat): 25%
- Superar una prova de caràcter general i escrit dels continguts de la matèria: 50%

Per superar l'assignatura cal superar satisfactòriament els tres apartats.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Adirondak, S. (1997) Direcció i gestió de les organitzacions de voluntaris. Barcelona: Torres Jussana.
- Borràs, I.; Hernández, F.; Luna, L.M. (2001) Gestió Integral d'entitats 3 Gestió Econòmica. Torre Jussana. Ajuntament de Barcelona. Col·lecció Dossiers & Útils.
- Carpio, M. (1999). El sector no lucratiu en Espanya. Madrid: Pirámide.
- Connors, T.D. [ed] (1998). Manual de les organitzacions no lucratives (2 volums). Barcelona: Pleniluni.
- Fantova, F.(2001). La gestión de organizaciones no lucrativas. Madrid: CCS.
- Gómez, A. [coord] (1999). Manual de gestió de les organitzacions no lucratives. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.
- Leal, A.(2000). Gestión del marketing social. Madrid: McGraw-Hill.
- Luna, L.M.; Hernández, F. (2001) Organització interna Gestió Integral d'Entitats 1. Barcelona: Torres Jussana.
- Tomàs, M. (1997): Temes bàsics d'organització i gestió d'institucions d'educació no formal. Bellaterra: Servei de publicacions de la UAB.
- Urgell, J. Recursos humans a les organitzacions no lucratives. Barcelona.
- Vernis, A.; Iglesias, M.; Sanz, B.; Solemnou, M.; Urgell, J.; Vidal, P. (1997). La gestió de les organitzacions no lucratives. Treballant per la millora de les associacions. Barcelona: Proa.
- Vernis, A. [et al.](2004). Los retos en la gestión de las organizaciones no lucrativas. Barcelona: Granica

Complementària

- Armengol, C., Feixas, M., Pallarès, R.M. (2000) Seguint el fil de l'organització. Bellaterra: UAB.
- Bayon, F. (2002) Organizaciones y recursos humanos. Madrid: Síntesis.
- Bornstein David. Cómo cambiar el mundo. Los emprendedores sociales y el poder de las nuevas ideas. España: Debate 2005.
- Bretones, X. (2004) Noves formes de finançament associatiu. Barcelona: Torres Jussana.
- Costa, J.M. (1998). Gestió de la qualitat en un món de serveis. Barcelona: Gestió 2000.
- Chias, J. (1998). El mercado son personas. El marketing en las empresas de servicios. Madrid: McGraw-Hill.
- Garau, J. (2002). Guia para la implantación de la norma Ong con calidad. Barcelona: Intress
- Gairin, J. (1988). La organización de instituciones de educación no formal. Educar 13. Sección de Ciencias de la Educación UAB Barcelona. pp.43-68.
- Guàrdia, R. (1997). ¿Cómo conseguir soporte y recursos privados para una institución sin ánimo de lucro? Barcelona: Ajuntament de Barcelona Torre Jussana.
- Luna, L.M.; Hernández, F. (2001) La Comunicació Gestió Integral d'Entitats 2. Barcelona: Torres Jussana.
- Martínez, J.L. i alt. (2003) La acción social de la empresa. Madrid: Financial Times.
- Palencia-Lefler, M. (2002) L'activitat professional de cercar recursos. Barcelona: Pleniluni.

- Sellarès, A. (2002) Fiscalitat Associativa Pràctica. Barcelona: Torre Jussana.
- Schar Gonzalo. (2003) La empresa socialmente responsable. Madrid: F. Cideal.

Societat i Entorn

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

Aquesta és una assignatura de fonamentació teòrica, que ha de permetre a l'alumne analitzar i interpretar la societat, fixant-se en aquells entorns on hi ha risc d'exclusió social. Condió útil per al treball d'educació social.

És una assignatura relacionada des del punt de vista dels continguts amb l'assignatura de primer curs Societat i Cultura. També és una assignatura que ofereix bases conceptuals i instruments d'anàlisi útils per al desenvolupament del treball interdisciplinari de segon curs.

Els objectius generals de l'assignatura són els següents:

- Donar elements per interpretar críticament el món canviant en què vivim.
- Analitzar la influència de l'entorn en la societat.
- Tractar l'entorn social característic dels principals àmbits d'actuació de l'educació social.
- Utilitzar instruments d'anàlisi de la societat

CONTINGUTS:

1. Bases conceptuals de la societat i l'entorn.
2. El coneixement de l'entorn social.
3. La globalització a escala local i mundial.
4. L'ordenació del territori i l'administració pública.
5. El món urbà com a marc d'intervenció social i educativa.
6. L'habitatge i la cohesió social.
7. Anàlisi de les preocupacions socials rellevants (treball, atur, seguretat ciutadana, immigració, violència de gènere, habitatge, participació ciutadana, oci ...)

AVALUACIÓ:

L'avaluació del procés d'aprenentatge es farà a partir de les diverses activitats individuals i en grup que realitzin els alumnes. Es farà un seguiment a través de tutories individuals i en grup.

L'avaluació dels resultats es calcularà a partir dels aspectes següents:

- Activitats de classe i treball personal 4
- Treball en grup 2
- Prova escrita 4

Per aprovar l'assignatura caldrà superar satisfactòriament els tres apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins del semestre de l'assignatura (setmanes de recuperació).

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica

- Benejam, P.; Pagès, J. Enseñar y aprender ciencias sociales. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la UB, 1997.
- Bauman, Z. Globalització. Les conseqüències humanes. Barcelona: Portic: 2001.
- Cabré, A. El sistema català de reproducció. Barcelona: Proa, 1999.
- Carreras, C. Geografia humana. Barcelona: Edicions de la UB, 1998.
- Diversos Autors, Les desigualtats socials a Catalunya. Barcelona: Mediterrània, 1999.
- Giner, S. (dir.) La societat catalana. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, 1998.
- Jouvenel, H. de; Roque, M.A. (dir) Catalunya a l'horitzó 2010. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.
- Risques, M. (dir.) Història de la Catalunya Contemporània. Barcelona: Pòrtic, 1999.

Bibliografia complementària

- Aisa, F.; Vidal, M. El Raval, un espai al marge. Barcelona: Editorial Base, 2006.
- Batista, A. Okupes a Catalunya. Barcelona: Rosa dels Vents, 2002.
- Bosque, J. et. al. Pràcticas de geografía de la percepción y de la actividad cotidiana. Vilassar: Oikos-tau, 1992.
- Carbonell, F.; Martuccelli, D. La reconversió de l'ofici d'educar. Globalització, migracions i educació. Vic: Emmo Editorial/ Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2009.
- Construcció del civisme i gestió de la convivència a l'espai públic de la ciutat de Barcelona. Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans - Universitat de Barcelona, Fundació Jaume Bofill, 2009.
- Estefanía, J. Hija, ¿qué es la globalización? La primera revolución del siglo XXI. Madrid: Aguilar, 2001.

Webgrafia

- Institut d'Estadística de Catalunya: <http://www.idescat.cat/>
- Instituto Nacional de Estadística: <http://www.ine.es/>
- Observatori de la immigració a Catalunya <http://www.migracat.cat/>
- Vision of humanity: <http://www.visionofhumanity.org/>

Treball Interdisciplinari

Crèdits: 6.00

Primer semestre

OBJECTIUS:

L'objecte de treball de l'assignatura és l'observació i l'anàlisi d'una realitat social i educativa: un centre d'educació social, el seu context i l'activitat educativa que s'hi duu a terme. L'apropament i l'estudi del centre que s'haurà de realitzar es planteja de forma sistèmica, essent necessari la utilització del coneixement adquirit en les assignatures del semestre per analitzar la realitat concreta. L'assignatura per tant pretén interrelacionar els diferents coneixements de les assignatures del tercer semestre i aplicar-los a l'estudi d'un centre així com orientar el treball a realitzar en la realitat concreta objecte d'estudi.

OBJECTIUS

- Prendre consciència de la funcionalitat de les diferents assignatures del quadrimestre així com de la necessitat d'utilitzar-les per a dur a terme la tasca a realitzar en l'assignatura
- Aplicar els coneixements adquirits en el quadrimestre a una realitat determinada
- Apropar-se i investigar un centre d'educació no formal i les relacions que estableix amb l'entorn amb mirada sistèmica
- Conèixer i aplicar instruments d'investigació a una realitat determinada
- Posar en pràctica dinàmiques de treball cooperatiu

CONTINGUTS:

1. El treball cooperatiu
  - Conceptualització
  - Finalitats
  - Estratègies per a desenvolupar el treball de forma cooperativa
  - L'índex: El sentit del treball com un tot.
  - Què necessitem saber
  - La relació amb les institucions
  - Presentació, negociació
  - L'ètica en les relacions i la investigació
  - Devolució de la informació
  - La recollida i l'anàlisi de la informació
  - La informació necessària. Fonts i instruments per obtenir-la i analitzar-la
  - Cerca d'informació i dades documentals
  - Tècniques de recollida d'informació: entrevista, observació i notes de camp, qüestionari, anàlisi de documentació del centre
  - La redacció i presentació final del treball
  - Característiques de la informació rellevant
  - Formats de presentació: oral, escrit, audiovisual
  - La comprensió del marc jurídic per contextualitzar les institucions

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial.

Avaluació de procés (20%)

Per al seguiment òptim de l'assignatura es requereix l'assistència i la participació activa en totes les sessions presencials

- Realització de les activitats que es plantegin en les sessions de classe i les de treball dirigit
- Assistència a les tutories grupals i individuals
- Compliment dels terminis establerts en les diferents fases del treball
- Implicació i aportacions al grup de treball

Avaluació de resultats: (80%)

- Treball en grup: Exposició del treball grupal: 10%
- Treball en grup: Dossier grupal sobre l'anàlisi d'una realitat social i educativa: 50%
- Treball individual: Presentació escrita de les reflexions personals sobre l'anàlisi del centre: 20%

BIBLIOGRAFIA:

- Blanchet, A. i altres (1989): Técnicas de investigación en ciencias sociales. Madrid: Narcea.
- Cohen, L.; Manion, L. (2000): Métodos de investigación educativa. Madrid: Muralla.
- Escudero, José (2004): Análisis de la realidad local. Técnicas y métodos de investigación desde la Animación Sociocultural. Madrid: Narcea.
- Ètica i Educació social. La passió d'un repte. Monogràfic Quaderns d'educació social, 10, octubre 2007.
- Pujolàs, Pere (2008): El aprendizaje cooperativo. Barcelona: Graó.
- Rincon, D. i altres (1995): Técnicas de investigación en ciencias sociales. Madrid: Dykinson.
- Rué, Joan (1991): El Treball Cooperatiu. Barcelona: Barcanova.
- Sandín Esteban, Mª Paz (2003): Investigación cualitativa en educación: fundamentos y tradiciones. Madrid: McGraw-Hill.
- Vallès, M. (1999): Técnicas cualitativas de investigación social. Madrid: Síntesis.

Acció Socioeducativa amb Persones Adultes

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'educació de persones adultes és un àmbit complex, ampli, divers i en contínua transformació per l'estreta relació que manté amb les esferes econòmiques, culturals i simbòliques del context on es desenvolupa. L'assignatura vol aproximar aquesta realitat a l'estudiant per conèixer les possibilitats i frens que el nostre present ofereix per al desenvolupament de propostes educatives, tenint en compte les principals aportacions teòriques que s'han fet en relació a l'etapa adulta des de diferents àrees de coneixement, així com el coneixement d'experiències concretes que ajudin a pensar els aspectes ètics, organitzatius, epistemològics i didàctics fonamentals a tenir en compte en la pràctica educativa amb persones adultes.

Objectius

- Desenvolupar una actitud intel·lectual reflexiva i crítica de les diferents propostes que es presenten en el marc de l'educació de persones adultes.
- Desenvolupar la comprensió i anàlisi dels coneixements que diferents disciplines aporten a la teoria i a la pràctica de l'educació amb persones adultes.
- Conèixer les realitats culturals, econòmiques, socials, polítiques i simbòliques contemporànies que intervenen en les concepcions, preses de decisions i pràctiques educatives amb persones adultes.
- Conèixer propostes organitzatives, metodologies i materials didàctics per a l'educació de persones adultes.
- Col·laborar en la construcció de criteri propi, amb fonamentació teòrica i capacitat reflexiva, com a educadora i educador social en l'àmbit de la formació amb persones adultes.

CONTINGUTS:

1. Perspectives actuals de l'Educació Bàsica de Persones Adultes:
  1. Sentits i necessitats de l'E.P.A. en la societat contemporània.
  2. Àmbits, modalitats i propostes educatives en l'educació de persones adultes.
2. Les persones adultes com a aprenents:
  1. Actituds, estereotips vers les persones adultes i el seu procés d'aprenentatge.
  2. Persones participants: aprenents i ensenyants.
  3. Les intel·ligències en les persones adultes. Bases teòriques i concrecions pràctiques.
3. Propostes educatives amb persones adultes:
  1. Les finalitats educatives: control i desenvolupament; el procés educatiu possibilitador o inhibidor.
  2. L'educació de persones adultes com a pràctica de relació: singularitat, disparitat i diferències; poder i autoritat; els temps en la relació d'aprenentatges.
4. Criteris metodològics en l'educació bàsica de persones adultes:
  1. Concepcions de coneixement, sabers i cultura i la seva concreció en la praxis educativa amb persones adultes.
  2. Orientacions didàctiques: diferents propostes curriculars (disciplinar, interdisciplinar i

- globalitzador) i principis orientadors de la pràctica educativa.
3. Aportacions de Paulo Freire. La dimensió política de l'educació i la seva proposta metodològica.
  4. Recursos per a l'educació bàsica de persones adultes: materials i espais.
1. Experiències d'educació amb persones adultes. (Aquest punt serà transversal, ja que s'aprofitarà el desenvolupament de continguts de cada bloc temàtic per conèixer un o més projectes o activitats relatius als diferents tipus de programes d'educació de persones adultes):
    - Alfabetització i Educació Bàsica.
    - Animació i dinamització sociocultural.
    - Participació i desenvolupament comunitari.
    - Formació laboral (contínua i ocupacional).

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

La metodologia obliga que l'assignatura sigui una experiència viva de la complexitat de tot procés d'aprenentatge. Per aquest motiu l'escriptura d'un diari personal on es reflexioni i es plasmi tot el procés viscut al llarg del curs constitueix un element important per a l'avaluació de procés. Al llarg del curs l'alumnat pot anar presentant petites entregues a la professora en les sessions de tutoria individual.

- Assistència, participació i implicació en desenvolupament de les sessions de classe.
- En el desenvolupament de cada un dels blocs de l'assignatura, es realitzaran diferents activitats de comprensió i reflexió a partir de lectures d'articles i documents audiovisuals. Aquestes podran ser activitats individuals o grupals.
- Tutories individuals d'avaluació del propi procés d'aprenentatge.
- Tutories de grup.

Avaluació de resultats:

- Treballs individuals
- Treball personal i grupal de les activitats del Pla de Treball.

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes:

Treball personal de les activitats del Pla de Treball (procés i resultat): 30%

Treballs en grup de les activitats del Pla de Treball (procés i resultat): 30%

Treball individual (procés i resultat): 40%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament tots els apartats a avaluar. En el Pla de Treball es concretaran les activitats i els terminis de lliurament d'aquestes.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ayuste, Anna. et al. La formació bàsica de persones adultes: imaginari social, aproximació teòrica, organització democràtica. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2009.
- Diversos autors. Nuevas perspectivas críticas en educación. Barcelona: Paidós, 1994.

- Diótima. El perfume de la maestra. Barcelona: Icaria, 2002.
- Flecha, Ramón. Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diálogo. Barcelona: El Roure, 1997.
- Freire, Paulo. La importancia de leer y el proceso de liberación. Madrid: Siglo XXI, 1984.
- Freire, Paulo . L'educació com a pràctica de la llibertat. Vic: Eumo, 1987.
- Freire, Paulo. A la sombra de este árbol. Barcelona: El Roure, 1997.
- Freire, Paulo; Macedo, Donald. Alfabetización. Lectura de la palabra y lectura de la realidad. Barcelona: Paidós, 1989.
- Freire, Paulo. Pedagogia de l'autonomia. Xàtiva: Crec i Denes Editorial, 2003
- Galeano, Eduardo. Las palabras andantes. Madrid: Siglo XXI, 1999.
- Gelpi, Ettore. Identidades, conflictos y educación de adultos. Palma de Mallorca, UIB, Diálogos, 1998.
- Giroux, Henry; Flecha, Ramón. Igualdad educativa y diferencia cultural. Barcelona: El Roure, 1992.
- Larrosa, Jorge.; Pérez de Lara, Núria. (comp.) Imágenes del otro. Barcelona: Virus, 1997.
- Piussi, Anna M^a; Mañeru, Ana (coords.) Educación, nombre común femenino. Barcelona: Octaedro, 2006.
- Skliar, Carlos. ¿Y si el otro no estuviera ahí?. Notas para una pedagogía (improbable) de la diferencia. Buenos Aires: Miño y Dávila, 2002.

Complementària

- Edwards, Derek.; Mercer, Neil. El conocimiento compartido. Barcelona: Paidós, 1988.
- Giroux, Henry. Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas. Barcelona: Paidós, 1997.
- Kristof, Agota. L'analfabeta. Barcelona: Laertes, 2005
- Medina, Oscar. Modelos de educación de personas adultas. Barcelona: El Roure, 1997.
- Mercer, Neil. La construcción guiada del conocimiento. El habla de profesores y alumnos . Barcelona: Paidós, 1997.
- Pascual, Agustí. Hacia una sociología curricular en educación de personas adultas. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Trilla, Jaume. Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa. Barcelona: Anthropos, 1993.

Acció Socioeducativa en l'Àmbit de la Infància y de la Juventud

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

- Pretén que els estudiants s'apropin a l'estudi i a les diferents realitats de les distintes situacions d'exclusió social que afecten especialment la infància i adolescència.
- Que comprenguin els principis segons els quals es treballa a Catalunya en els diferents àmbits on es té cura d'infants i joves amb risc d'exclusió social.
- Que tinguin coneixement dels diferents enfocaments teòrics en què es treballa en aquests àmbits i els problemes de coordinació que impliquen.
- Que coneguin el circuit de Protecció de la Infància i Adolescència a Catalunya i els diferents recursos en què es compta en cada àmbit, en funció de la mancança detectada.

CONTINGUTS:

1. L'exclusió social d'infants i adolescents:
  1. Concepte, definicions, tipus, trets essencials objectius i repercussions subjectives de l'exclusió social.
  2. Socialització, sociabilitat i dissociabilitat.
  3. Alteracions i dificultats de l'infant i/o jove en situació d'exclusió social
2. Casos greus, efectes per als infants i possibilitats d'intervenció:
  1. Els diferents tipus de maltractaments infantils i els seus indicadors
  2. El caràcter resilient de molts infants i adolescents
3. Diferents models d'ideologies i de pràctiques de l'acció educativa
  1. Etapa Repressiva
  2. Etapa Benèfica assistencial
  3. Etapa Terapèutica i les seves diferents versions
  4. Etapa educativa i responsabilitzadora
4. Principis d'acció educativa que inspiren el treball amb infants i adolescents en risc d'exclusió social:
  1. Principis Fenomenològics
  2. Principis d'Orientació Educativa
  3. Principis relacionats amb la dignitat del menor
  4. Principis generals recollits en la nova Llei dels drets i les oportunitats de la infància i adolescència
5. Circuits, eines i recursos dels Àmbits d'Acció en Protecció d'Infants i Adolescents:
  1. El circuit ordinari del Sistema Català de Protecció a la Infància i Adolescència:
  2. Serveis Socials d'Assistència Primària
  3. EAIA i EFIS de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA)
  4. El treball en Centres d'Acolliments, CRAES i CREIS
  5. Funcionament dels Acolliments i de les Adopcions: ICAAA
  6. Àrea Suport al Jove Tutelats i Extutelat (ASJTET)
  7. Treball en casos d'urgència: UDEPMI i EVAMI
6. Circuits, eines i recursos dels Àmbits d'Acció en Justícia Juvenil:

1. Marc Legal i mesures previstes per la Llei Orgànica 5/00 de 13 de gener de 2000.
2. El DAM i el treball en Medi Obert
3. Tipologia i diferents formes de treballar en els centres de Justícia Juvenil:
  1. Oberts
  2. Semioberts
  3. Tancats

AVALUACIÓ:

Avaluació del procés:

En el treball de grup, el professor farà el seguiment del treball mantenint amb cada grup les reunions que consideri oportunes per veure com evoluciona el treball i la implicació de cada membre del grup. En les tutories individuals, el professor farà el seguiment de com porta cada alumne els exercicis individuals i el treball sobre la resiliència.

Avaluació de resultats:

- Es farà una prova d'avaluació final individual sobre la matèria tractada de l'assignatura.
- S'avaluarà l'elaboració i l'exposició oral del treball de grup
- S'avaluarà la implicació de cada estudiant i el ritme seguit en l'execució dels exercicis individuals i del treball individual.

La nota final vindrà donada per la suma de les següents qualificacions parcials:

- Prova d'avaluació individual final: 50%
- Treball de grup, elaboració i exposició 25%
- Treball individual i presentació exercicis 25%

Per aprovar l'assignatura es necessita superar cadascun dels tres apartats

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Aichhorn, A. Juventud desamparada. Barcelona: Gedisa, 2006.
- Casas, F: Infancia: perspectivas psicosociales. Barcelona: Paidós, 1998.
- Delgado, B. Historia de la infancia. Barcelona: Ariel, 1998.
- Fernández Del Valle, J.; Fuertes, I. El acogimiento residencial en la protección a la infancia. Madrid: Pirámide, 2000.
- Funes, J. Intervención psicopedagógica sobre problemas de desadaptación social. Barcelona: EDIUOC, 1997.
- Garrido, V. La reeducación del delincuente juvenil. València: Tirant lo Blanch, 1992.
- Gervilla, A. Familia y sociedad: menores en situación de riesgo. Madrid: Dykinson, 2000.
- Inglés, A. El maltractament d'infants a Catalunya. Barcelona: DEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 2000.
- Marzo, M. Educador social i infància en situació de risc. Generalitat de Catalunya, DASC, 2009.
- Panchón, C. Manual de Pedagogía de la inadaptación social. Barcelona: Dulac Edicions, 1998.
- Panchón, C. Situación de menores de 16 a 18 años en centros de protección. Barcelona: Dulac Edicions, 2001.

- Parcerisas, A. Didáctica en educación social. Barcelona: Graó, 1999.

Webs:

- Departament D'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya
- Secretaria d'Infància
- Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència
- Departament de Justícia
- Secretaria de Serveis Penitenciaris, Rehabilitació i Justícia Juvenil

Complementària

- Bringiotty, I. La escuela ante los niños maltratados. Barcelona: Paidós, 2000.
- Capdevila, M. i Ferran, M. Els menors estrangers indocumentats no acompanyats. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 2003.
- Costa, P. Tribus Urbanas. Barcelona: Paidós, 1997.
- DGAI. Què són els EAIA? Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1988.
- DGAI. Projecte Educatiu marc del Servei de Centres. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1992.
- Folch i Soler, A.; Ramon Albó i Martí. Barcelona: Oikos-tau, 1995.
- Funes, J. Mediació i justícia juvenil. Barcelona: CEJFE. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1994.
- Núñez, V. Modelos de educación social en la época contemporánea. Barcelona: PPU, 1990.
- Sala, J. De Casa Moreta al Centre Residencial Osona. Barcelona: Generalitat de Catalunya, DASC, 2010.
- Sánchez- Valverde, Carlos. La Junta Provincial de Protección a la Infancia de Barcelona 1908-1985. Barcelona: Generalitat de Catalunya, DASC, 2009.
- Santolaria, F. Marginación y educación: Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea. Barcelona: Ariel Educación, 1997.
- Singer, L.R. Resolución de conflictos. Barcelona: Paidós, 1996.

Acció Socioeducativa en l'Àmbit Laboral

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

La formació sha convertit, en el context actual, en el mitjà per accedir a una feina, millorar-la o canviar-la, i en una font de riquesa no només acadèmica i laboral, sinó personal i social. Tenir un determinat nivell formatiu dóna accés a una inserció en el mercat de treball que també ve condicionada per altres factors bé siguin personals (moment evolutiu en el que es troba la persona, la seva situació social, el gènere o la cultura, entre altres), bé siguin contextuals (estat de l'economia, nivells datur, noves ocupacions). En l'assignatura es farà un repàs d'alguns d'aquests processos de construcció d'una identitat professional i ocupacional en les persones.

Objectius

- Conèixer el paper i la necessitat de la formació per al treball.
- Reconèixer els diferents organismes que gestionen la formació i la inserció ocupacional.
- Conèixer algunes mesures per facilitar la transició al mercat de treball.
- Valorar les perspectives de treball professional en aquest àmbit.

CONTINGUTS:

1. La formació
  1. El sistema educatiu. Legislació educativa i laboral.
  2. La formació professional reglada. Els cicles formatius. Catàleg de títols de formació professional
  3. Formació ocupacional i contínua. Certificats de professionalitat.
  4. Inserció, orientació i formació.
  5. Qualificacions i nivells de competència.
2. El mercat de treball: característiques i problemàtiques.
  1. Característiques del mercat de treball. L'ocupació i latur.
  2. Precarietat social laboral.
  3. Els serveis d'ocupació.
  4. Mesures d'actuació per al foment de l'ocupació.
3. La transició a la vida activa. Estratègies d'inserció/reinserció laboral i comunitària.
  1. Els intermediaris en el mercat de treball. Treball en xarxa.
  2. Les tècniques de recerca de feina com a complementàries a la formació.
  3. El paper de les noves tecnologies en el procés d'inserció/reinserció
4. Transversal: Experiències i programes de formació ocupacional.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

- Activitats individuals i/o col·lectives: seguiment del procés a partir de la presentació dels resultats per escrit (treballs, posters, anàlisi de textos), presentacions orals col·lectives (debats, col·loquis) i/o individualitzades (dossier de curs, tutories personalitzades).
- Treball de grup: seguiment i orientació dels continguts.

Avaluació de resultats:

- Realització d'una prova d'avaluació individual al final del quadrimestre de reflexió sobre els diferents aspectes treballats a classe o a partir de les activitats presencials i virtuals. Es pot realitzar amb els materials que s'hagin anat treballant durant el curs.
- Realització d'un treball de grup durant el quadrimestre a partir de l'anàlisi de les problemàtiques específiques d'un col·lectiu (a determinar a partir dels interessos de les persones membres del grup) de cara a la seva inserció professional i la tasca d'orientació professional a emprendre. Aquest treball s'exposarà a final de quadrimestre en una sessió específica d'intercanvi de resultats dels diferents treballs que s'hagin desenvolupat durant el curs.

La nota final, per tant, serà la suma dels següents aspectes:

- Activitats realitzades durant el quadrimestre: 40%
- Treball realitzat en grup: 40%
- Prova d'avaluació: 20%

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Adame, M. Teresa (coord.) Orientació per a la inserció sociolaboral dels joves: Recull d'experiències i materials. Palma: Universitat de les Illes Balears, 1999.
- Gómez, Mercè, et al. La inserció laboral com a procés d'intervenció educativa [Diversos articles]. Barcelona: Fundació Pere Tarrés-Escola de l'Esplai, 2009.
- Grupo Cifo El formador de formación profesional ocupacional. Barcelona: Octaedro, 2000.
- Hernando, César Formación y orientación laboral. Madrid: Santillana Educación, 2008.
- Orteu, Xavier La construcción de itinerarios de inserción laboral: una propuesta metodológica. Barcelona: Gedisa, 2007.
- Palací, Francisco José; Moriano León, Juan Antonio El Nuevo mercado laboral: Estrategias de inserción y desarrollo profesional. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2003.
- Pallisera, Maria Anem a treballar: programa de formació laboral: quadern de l'alumne. Girona: Universitat de Girona, 2008.
- Pallisera, Maria Anem a treballar: programa de formació laboral: quadern de l'educador. Girona: Universitat de Girona, 2008.
- Pérez-Díaz, Víctor; Rodríguez, Juan Carlos La educación profesional en España. Madrid: Fundación Santillana, 2002.
- Puchol, Luis Reorientación de carreras profesionales. Madrid: Esic, 1994.
- Riart, Joan Elegir una profesión. Proceso de reflexión para elegir bien una profesión. Barcelona: PPU, 1996.

- Rodríguez, M. Luisa El mundo del trabajo y las funciones del orientador. Barcelona: Barcanova, 1992.
- Rodríguez, M. Luisa Dels estudis universitaris al món del treball: la construcció del projecte professional. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2008. (Llibre web).
- Salvà, Francesca; Nicolau, Inmaculada Formación e inserción laboral: conceptos básicos, políticas, programas y recursos para la intervención. Madrid: Pirámide, 2000. (Psicología).
- Sánchez, Angel-Rodrigo Información y orientación para la inserción laboral. Ed Corr. Bilbao: Lugano, 2004.
- Santana, L.E., et al. Homenatge a "Kikirikí" [Diversos articles]: educar y orientar para la vida activa. Barcelona: Graó Educació, 2009.
- Vaillant, Denise; Marcelo, Carlos Las tareas del formador. Archidona: Aljibe, 2001.
- Valls, Mercè El Pla de transició al treball, programa de garantia social: un model de transició inclusiva. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació, 2008.

Complementària

- Alba, Alfonso; Moreno, Fernando Discapacidad y mercado de trabajo. Madrid: Gente Interactiva, 2004.
- Almau, Amelia Los más emprendedores del instituto. Barcelona: Fontalba, 2010.
- ALOMAR, Elisabeth, et al. Treball amb suport [Diversos articles]. Vic: Eumo Editorial, 2007.
- Barà Temes, Javier Gènere i inserció laboral del col·lectiu universitari. Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, 2010.
- Centre de Formació i Treball Flor de Maig Nous reptes de formació i treball per a persones amb especial dificultat: Documentació ponències. Barcelona: Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis, 2002.
- Cañedo-Argüelles, Cecilia Escuela de segunda oportunidad. Barcelona: Fontalba, 2003.
- Castell, Pere; Santana, Joan Antoni Immigració i mercat de treball a Catalunya. Barcelona: CTESC, Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya, 2008.
- Colmenares, Marleny Menors estrangers: formació i treball: guia per a l'atenció dels menors estrangers en l'accés a la formació i la inserció al mercat laboral. 2a ed. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal d'Educació, 2009. (Quaderns / Projecte Educatiu de Ciutat Barcelona).
- COPSA. Fons Social Europeu Insertactiv: nova metodologia per a l'orientació professional i inserció laboral amb col·lectius amb especials dificultats d'inserció. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Servei d'Ocupació de Catalunya, 2004. (Col·lecció NEO: Noves Eines d'Ocupació).
- COPSA. Fons Social Europeu Plusmotiv: la motivació com a eina metodològica per a la inserció laboral en la població de dones maltractades. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Servei d'Ocupació de Catalunya, 2004. (Col·lecció NEO: Noves Eines d'Ocupació).
- Cortés i Nieto, Tània; Castro, Montserrat La Reinserció sociolaboral penitenciària a Catalunya. Universitat de Girona, 2006.
- Cruells, Marta; Igareda, Noelia; Associació de Dones per la Inserció Laboral SURT Mujeres, integración y prisión. Barcelona: Aurea, 2005.
- Filella, Gemma (coord.) La intervenció psicopedagògica en el context no formal. Models d'orientació. Lleida: Pagès, 1999.
- Filella, Gemma; Amador, Miquel; Universitat de Barcelona Orientació per a la recerca d'ocupació en la formació ocupacional als centres penitenciaris. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2009.
- Garrell, Daniel; Moga, Manuel Inserció laboral de la població immigrada a Catalunya: informe 2008. Barcelona: CERES, Centre d'Estudis i Recerca Sindicals, 2008.
- Heim, Daniela; Puig Dorall, Eva Surt! Prostitución y exclusión social informe de investigación.

Barcelona: Surt, 2007.

- Orteu i Guiu, Xavier Guia d'inserció sociolaboral adreçada als professionals de l'àmbit de les drogodependències. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Salut, 2007.
- Rodríguez, Isabel; Franzoni, Laura Ocupa't: guia metodològica per a l'orientació i la inserció laboral de les dones. Solsona: Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, 2007.
- Santiago, Josep; Pallisera, Maria Vull treballar! Universitat de Girona, 2003.
- Vilà, Montserrat; Pallisera, Maria Acciones a desarrollar desde el centro educativo para facilitar los procesos de inserción laboral de las personas con discapacidad: aportaciones a partir de una investigación. Madrid: Sociedad Española de Pedagogía, 2006.

Llengua i Societat

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

L'assignatura és una introducció a l'observació i a l'anàlisi del fet lingüístic en la nostra societat i, especialment, en els àmbits professionals propis de l'Educació Social. A partir d'aquesta mirada, els estudiants podran conèixer i aplicar estratègies i recursos per al foment del coneixement i l'ús social de la llengua en tant que element de cohesió social.

Objectius

- Proporcionar als estudiants eines i instruments que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat del fet lingüístic d'acord amb la seva dimensió cultural, social i política tot fent atenció als territoris de parla catalana.
- Proporcionar als estudiants criteris, experiències, recursos i estratègies metodològiques adequades per a fomentar el coneixement i l'ús socials de la llengua catalana tot fent atenció a les noves migracions.

CONTINGUTS:

1. Els factors socials i la llengua
  1. Introducció a la sociolingüística
  2. La diversitat lingüística. Els prejudicis lingüístics. Les actituds lingüístiques
  3. Les variables socials i la llengua. La relació entre els factors de l'estructura social (grup social, etnicitat, xarxes socials, àmbits) i l'ús lingüístic
  4. El contacte de llengües. Situació i polítiques lingüístiques a Catalunya. La planificació, l'acollida i la dinamització lingüístiques
2. Llengua i educació
  1. Els processos d'adquisició de primeres i segones llengües
  2. Llengües, ètnies i cultures en l'educació formal i en l'educació no formal.
  3. L'ensenyament del català a no catalanoparlants: àmbits, característiques, estratègies, materials i recursos
  4. El paper de la llengua a l'educació no formal. L'animació a la lectura: característiques, estratègies, materials i recursos. L'animació i la dinamització de grups. La conversa i l'entrevista.

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés

L'avaluació de l'assignatura és continuada. Al llarg del semestre l'alumnat realitzarà diverses tasques orals i escrites, individuals i grupals, a dins i a fora de l'aula, que d'acord amb un pla de treball li permetran anar assolint els continguts de l'assignatura. La professora en farà el

seguiment a les sessions de treball dirigit i a les tutories individuals. Convé tenir en compte que:

- S'han d'aprovar tots els blocs per separat.
- El termini de lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable.
- Qualsevol activitat que presenti deficiències formals, normativa o de redacció no serà avaluat de contingut.

Avaluació de resultats

La nota final de l'assignatura serà el resultat de quatre notes parcials, que faran mitjana sols en el cas que cadascuna d'elles sigui igual o superior a aprovat (5), i en els percentatges que s'indiquen a continuació:

Notes parcials Percentatges de la nota global

*Bloc 1: Tasques de curs 20 % *Bloc 2: Entrevista 20 % *Bloc 3: Estudi d'un cas 20 % *Bloc 4: Prova escrita 40 %

La recuperació d'una o més parts es farà durant el període de recuperació de proves i activitats d'avaluació.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Articles de Didàctica de la Llengua i de la Literatura. Llengües, ètnies i cultures a l'ensenyament, núm. 23, gener de 2001.
- Balaguer, C.; Ripoll, O. Xarranca: jocs per a l'aprenentatge del català oral per a nouvinguts. Barcelona: Generalitat de Catalunya / Fundació Bofill, 2002.
- Barrieras, M et altres. Diversitat lingüística a l'aula. Construir centres educatius plurilingües. Vic: Eumo Editorial/Fundació Bofill, 2009.
- Boix, E; Vila, F.X. Sociolingüística de la llengua catalana. Barcelona: Ariel, 1998.
- Casas, M; Danés, A. Tots els colors de la llengua. Vic: Edicions l'Àlber, 2004.
- Cassany, D.; Luna, M.; Sanz, G. Ensenyar llengua. Barcelona: Graó, 2002.
- Comellas, P; Lleó, C. (eds.). Recerca i gestió del multilingüisme. Algunes propostes des d'Europa. Berlín: Waxmann, 2010.
- Gràcia, Ll. Llengua i immigració. Vic: Eumo Editorial, 2010.
- Junyent, C. La diversitat lingüística. Barcelona: Octaedro, 1999.
- Junyent, C. (coord.). Llengua i acollida. Barcelona: Horsori, 2009.
- Pallach, J. (ed.). Nouvinguts, fins quan? La incorporació de l'alumnat estranger nouvingut al currículum ordinari. Cinquè simposi: llengua, educació i immigració. Girona: Documenta Universitària, 2008.
- Parcerisa, A. Didáctica en la educación social. Enseñar i aprender fuera de la escuela. Barcelona: Graó, 1999.
- Pueyo, M; Turull, A. Diversitat i política lingüística en un món global. Barcelona: UOC-Pòrtic, 2003
- Pujolar, J. De què vas, tio? Barcelona: Empúries, 1997.
- Rodari, G. Gramàtica de la fantasia. Barcelona: Columna, 1997.
- Ruiz, F. i altres. Diccionari de sociolingüística. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001.
- Tuson, A. Anàlisi de la conversa. Barcelona: Empúries, 1995.

- Vila, I. (coord.) Bilingüisme i educació. Barcelona: UOC-Proia, 1998.
- Vila, I. (coord). Conclusions de la comissió Nova immersió i canvis metodològics. Els programes de canvi de llengua de la llar a l'escola: aspectes metodològics i organitzatius. Barcelona, 2008. [en línia]
http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/consell-comissio_immersio.pdf

Complementària

- Aznar, S.; Terradellas, M.R (coord.). Incorporació tardana de l'alumnat estranger. 2n simposi Llengua, educació i immigració. Girona: ICE UdG/ Ed. Horsori, 1999.
- Badia, I. Diccionari de les llengües d'Europa. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2002.
- Bastardas, A. Ecologia de les llengües. Medi, contacte i dinàmica sociolingüística. Barcelona: Proa, 1996.
- Bibiloni, G. Llengua estàndard i variació lingüística. València: 3 i 4, 1997.
- Boix, E. Triar no és traïr. Identitat i llengua en els joves de Barcelona. Barcelona: Edicions 62, 1993.
- Bourhis, R.Y; Leyens, J.P. Estereotipos, discriminación y relaciones entre grupos. Madrid: McGraw-Hill, 1996.
- Bryant, S. Com explicar contes. Barcelona: Biblària, 1996.
- Cotano, À. Les llengües minoritzades a Europa. València: 3 i 4, 2000.
- Delgado, M. Diversitat i integració. Barcelona: Edicions 62, 1998.
- Delors, J. (coord.). Educació: hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al segle XXI. Barcelona: 1996.
- Escardó, M. La biblioteca, un espai de convivència, un espai educador. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya / Ajuntament de Parets del Vallès, 2002.
- Galindo, M; Vila, F.X. "Els factors explicatius dels usos lingüístics informals entre l'alumnat català: llengua inicial, xarxes socials, competència i llengua vehicular d'ensenyament". Noves SL, hivern 2008 [en línia]
http://www6.gencat.cat/llengcat/noves/hm09hivern/docs/Galindo_vila.pdf
- Larreula, E. Dolor de llengua. Barcelona: Ediciona 3 i 4, 2002.
- Miguélez, F.; García, T.; Rebollo, T.; Sánchez, C.; Romero, A. Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània. Barcelona: Proa-Universitat Autònoma de Barcelona, 1997.
- Pradilla, M.À. Ecosistema comunicatiu. Llengua i variació. Benicarló: Edicions Alambor, 1998.
- Puig, G. I altres. Treballs de sociolingüística catalana 14/15. València: Eliseu Climent (editor), 2000.
- Querol, E. Llengua i societat als territoris de parla catalana a l'inici del segle XXI. Barcelona: Secretaria de Política Lingüística, 2007.
- Secretaria de Política Lingüística. "Les llengües a Catalunya: resultats de l'Enquesta d'usos lingüístics a la població 2008". Llengua i Ús, 45, p. 75-91.
- Serra, J. M. Immersió lingüística, rendiment acadèmic i classe social. Barcelona: Horsori, 1997.
- Solé i Camardons, J. El poliedre sociolingüístic: una iniciació a la sociolingüística del conflicte. Barcelona: 3 i 4, 2001.

Pràctiques I

Crèdits: 6.00

Segon semestre

OBJECTIUS:

Aquesta és la primera assignatura que té crèdits de pràctiques dins del Grau d'Educació Social. La seva finalitat és combinar un període intensiu de contacte amb els diferents centres i/o serveis, així com utilitzar la metodologia de l'anàlisi de cas per a que l'alumnat estudiï amb profunditat una determinada situació i sigui capaç d'arribar a una comprensió holística de la mateixa.

OBJECTIUS

- a) Adquirir coneixements bàsics sobre l'anàlisi de casos, com una metodologia que ens proporciona dades concretes sobre les que reflexionar, analitzar i discutir en grup.
- b) Adquirir habilitats de treball cooperatiu per tal de contrastar opinions, acceptar suggeriments i prendre decisions en equip.
- c) Aproximar-se al treball socioeducatiu dels centres de pràctiques
- d) Reflexionar sobre la pràctica de l'educador o educadora social dins els centres.
- e) Saber integrar els coneixements adquirits des de diferents matèries i àrees de coneixement per tal de tenir una comprensió més holística de les diferents realitats socioeducatives.

CONTINGUTS:

BLOC I.

L'anàlisi de cas com a mètode d'estudi.
Tècniques d'observació i de recollida de dades.

BLOC II

Estada de pràctiques a centres i / o serveis

BLOC III.

Models i desenvolupament del Mètode d'Anàlisi de Cas.

- a. Casos descriptius
- b. Casos avaluatius
- c. Casos enfocats a elaborar decisions.

AVALUACIÓ:

L'assignatura té una única convocatòria oficial. La nota final de l'assignatura es calcula a partir de la ponderació dels següents aspectes

Període de pràctiques i Diari de Camp (procés i resultat) 20%
Treballs de grup (procés i resultat) 50%
Realització d'una prova escrita individual 30%

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament els tres apartats. En el Pla de Treball es concretaran els terminis i les possibilitats de recuperació dels apartats no superats dins el quadrimestre en el qual s'imparteix l'assignatura.

Si després de les activitats de recuperació hi ha algun apartat no superat, l'assignatura queda pendent per al proper curs acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

López Caballero, A. (1997). Iniciación al análisis de casos : Una metodología activa de aprendizaje en grupos. Bilbao: Mensajero.

Martínez Sánchez, A.; Musitu Ochoa, G. (1995). El estudio de casos: Para profesionales de la acción social. Madrid: Narcea.

Nuevo González, E.; Sánchez González, D. (2009). Adolescentes: 50 casos problemáticos: Análisis psicológico y propuestas educativas. Madrid: Ccs.

Gimeno Sacristán, J (2010) Saberes e incertidumbres sobre el currículum. Madrid: Morata

Stake, R.E.; Filella, R. (1998). Investigación con estudio de casos. Madrid: Morata.

Wassermann, S. (1999). El estudio de casos como método de enseñanza. Buenos Aires: Amorrortu.